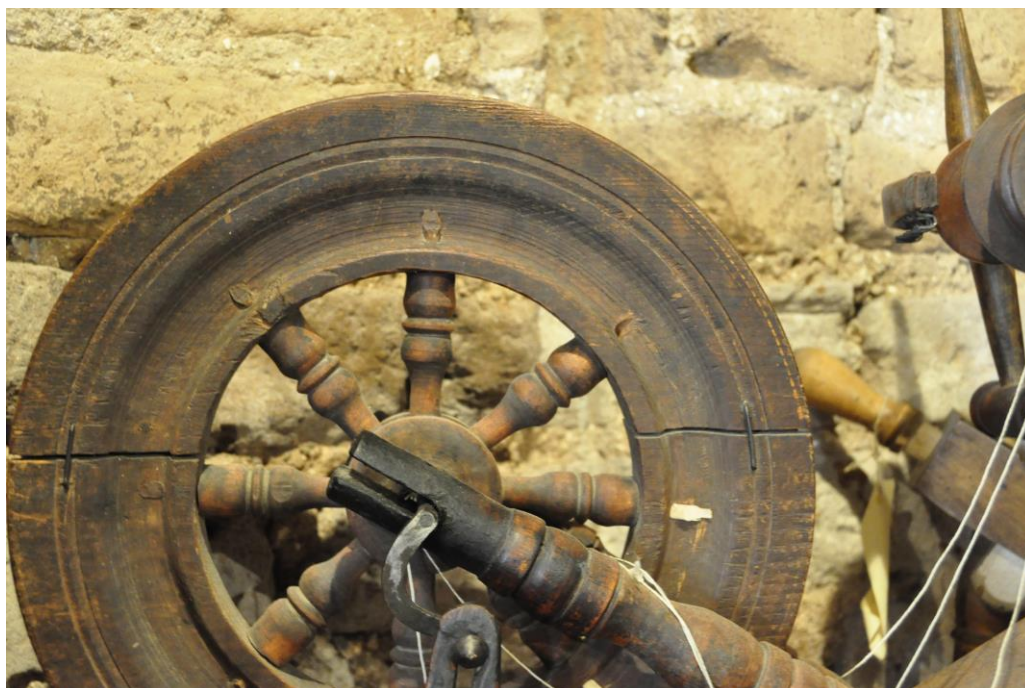

Pielikums
Daugavpils novada domes
2016.gada 29. septembra
lēmumam Nr.850
(protokols Nr.20., 9.&)

DAUGAVPILS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015.-2030.GADAM

Izstrādātājs: Daugavpils novada dome

Daugavpils
2016

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS.....	3
I NOVADA IZĪTKARTE.....	4
II STRATĒGISKĀ DAĻA.....	11
2.1. ATTĪSTĪBAS VĪZIJA.....	11
2.2. STRATĒGISKAIS MĒRĶIS UN ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTE.....	12
2.3. DAUGAVPILS NOVADA SPECIALIZĀCIJA.....	13
III TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA.....	15
3.1. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN PUBLISKO PAKALPOJUMU KLĀSTS.....	15
3.2. GALVENIE TRANSPORTA KORIDORI UN INFRASTRUKTŪRA.....	22
3.3. MAĢISTRĀLIE INŽNIERKOMUNIKĀCIJU TĪKLI UN OBJEKTI.....	27
3.4. DABAS TERITORIJU TĒLPISKĀ STRUKTŪRA.....	29
IV STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA.....	36

Ievads

Daugavpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk tekstā– Daugavpils novada stratēģija) ir novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā tiek noteikts novada attīstības redzējums jeb vīzija, stratēģiskais mērķis, prioritāte, teritorijas specializācija un novada telpiskā struktūra, vērtējot novada teritorijas attīstību ilgtermiņā.

Daugavpils novada stratēģija sekmē teritorijas izaugsmi, nodrošinot līdzsvaru starp attīstības ekonomiskajiem, sociālajiem, vides un individuālās labklājības aspektiem. Tā kalpo par ilgtermiņa ietvaru citiem novada attīstības plānošanas dokumentiem (attīstības programmai, teritorijas plānojumam, lokālplānojumam, tematiskajiem plānojumam u.c.), radot priekšnoteikumus novada ilgtspējīgai un integrētai attīstībai.

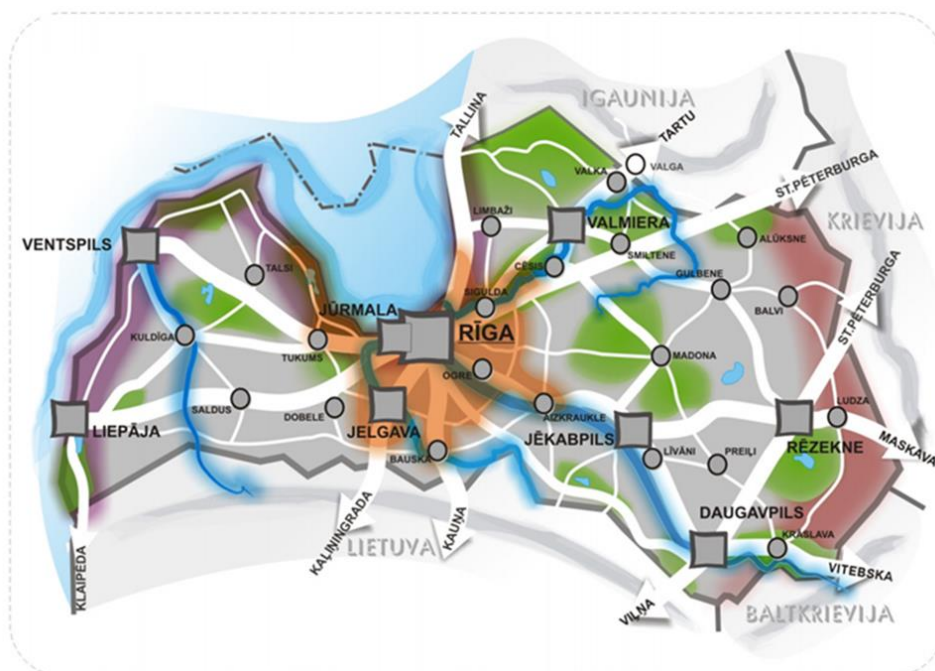
Stratēģijas tiesisko pamatu veido likums „Par pašvaldībām”, „Teritorijas attīstības plānošanas likums”, „Attīstības plānošanas sistēmas likums”, Ministru kabineta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” (25.08.2009.), Ministru kabineta noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (16.10.2012.) un Daugavpils novada domes 2012.gada 6.decembra lēmums Nr.1437 „Par Daugavpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes uzsākšanu”.

Daugavpils novada stratēģija ir izstrādāta novada teritorijai laika periodam līdz 2030. gadam. Tāds termiņš ir izvēlēts saskaņotībai ar Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju Latvija2030 un Latgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju Latgales stratēģija 2030. Stratēģija atbilst šajos hierarhiski augstākajos ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem ilgtermiņa attīstības mērķiem un prioritātēm.

Līdz šim par Daugavpils novada pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem kalpoja Daugavpils novada attīstības programma 2012.–2018.gadam un Daugavpils novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam. Abi dokumenti ir apstiprināti 2013. un 2014.gadā, un to izstrādes laikā veiktā esošās situācijas analīzes un darba grupu secinājumi nezaudēja savu aktualitāti. Līdz ar to Daugavpils novada stratēģijā saglabāts attīstības programmā ietvertais novada attīstības stratēģiskais ietvars, t.sk. ieskicēto stratēģisko attīstības mērķi un ilgtermiņa prioritāti, un teritorijas plānojumā iekļautie telpiskās struktūras attīstības risinājumi.

Stratēģija un no tās izrietošie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ir pamats pašvaldības budžeta sastādīšanai, investīciju piesaistei un atbalsta sniegšanai.

I DAUGAVPILS NOVADA VIZĪTKARTE - 2015

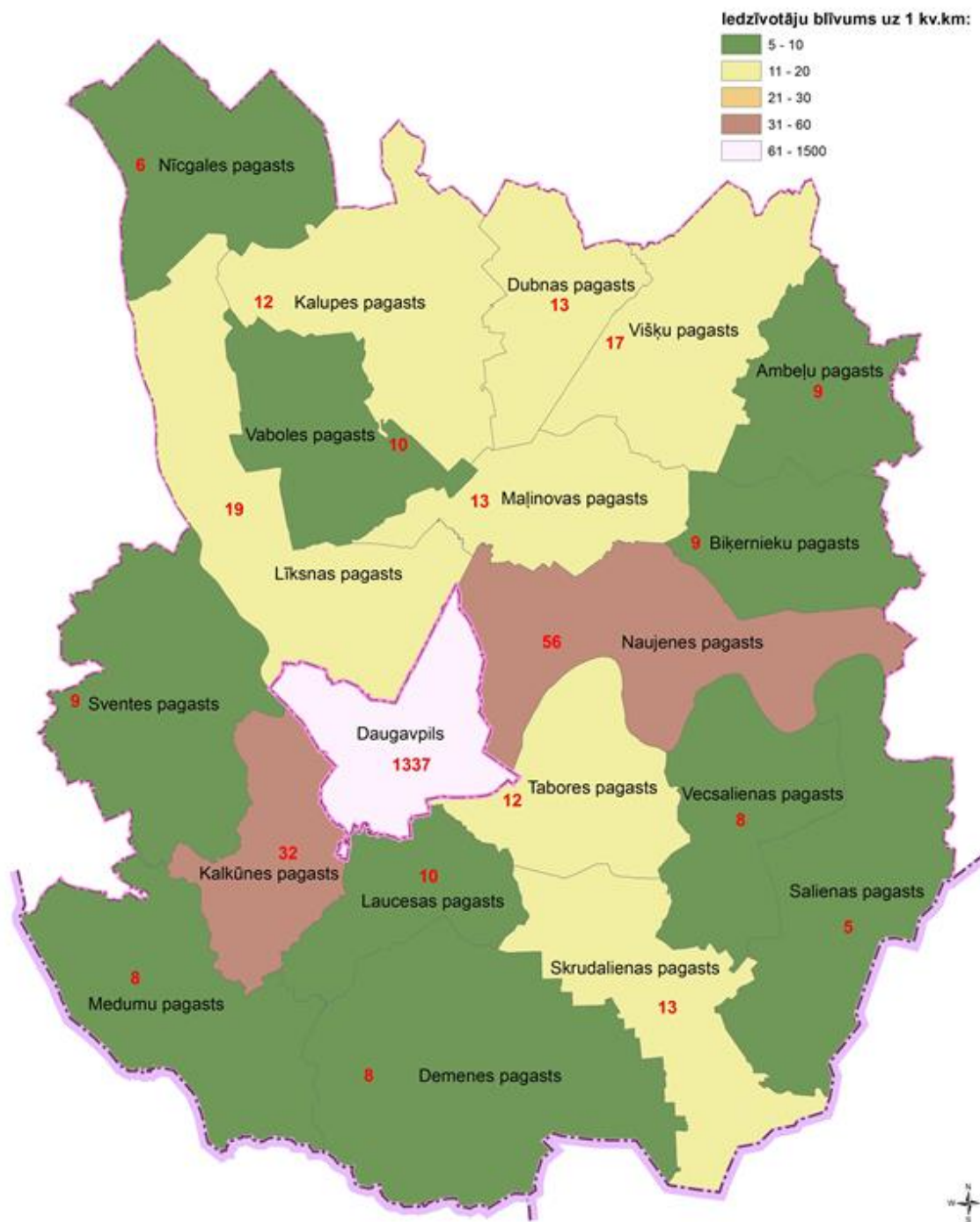
1. attēls. Daugavpils novada izvietojums Latvijas telpā

1.tabula. Vieta platības un iedzīvotāju ziņā Latvijā Latvijas mērogā uz 01.01.2016. (Datu avots: PMLP, VZD)

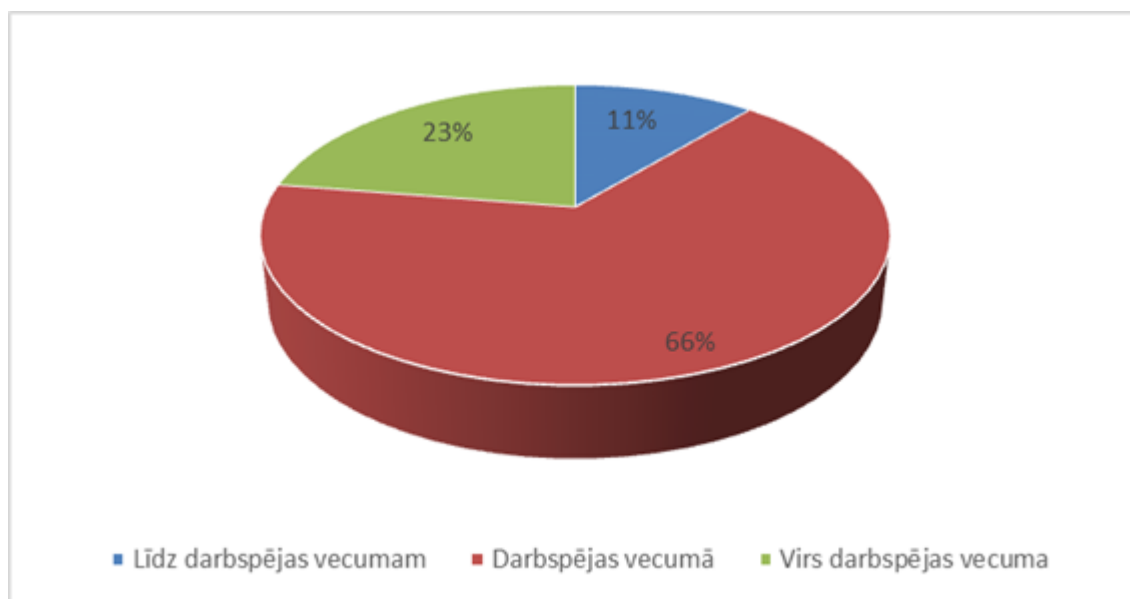
	Mērlielums	Vieta Latvijas novadu pašvaldību starpā
Platība	1872,3 km ²	4 lielākais
Iedzīvotāju skaits	24838 cilv.	12 lielākais

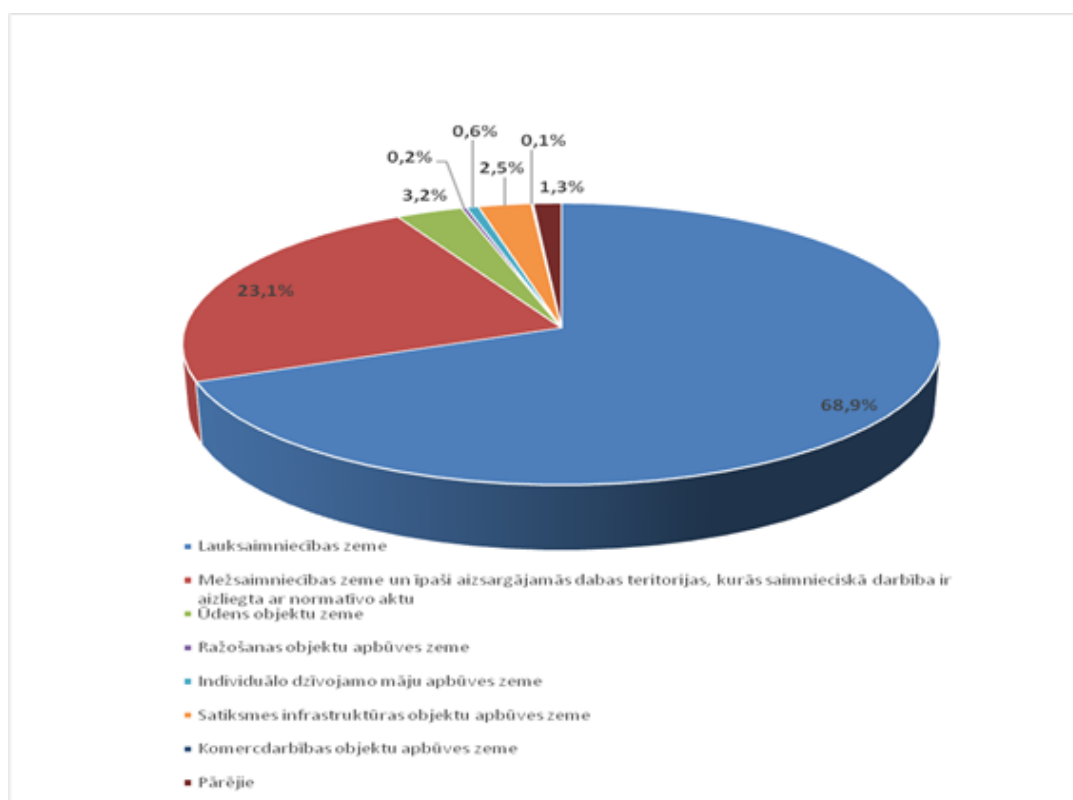
2. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas (Datu avots: PMLP)

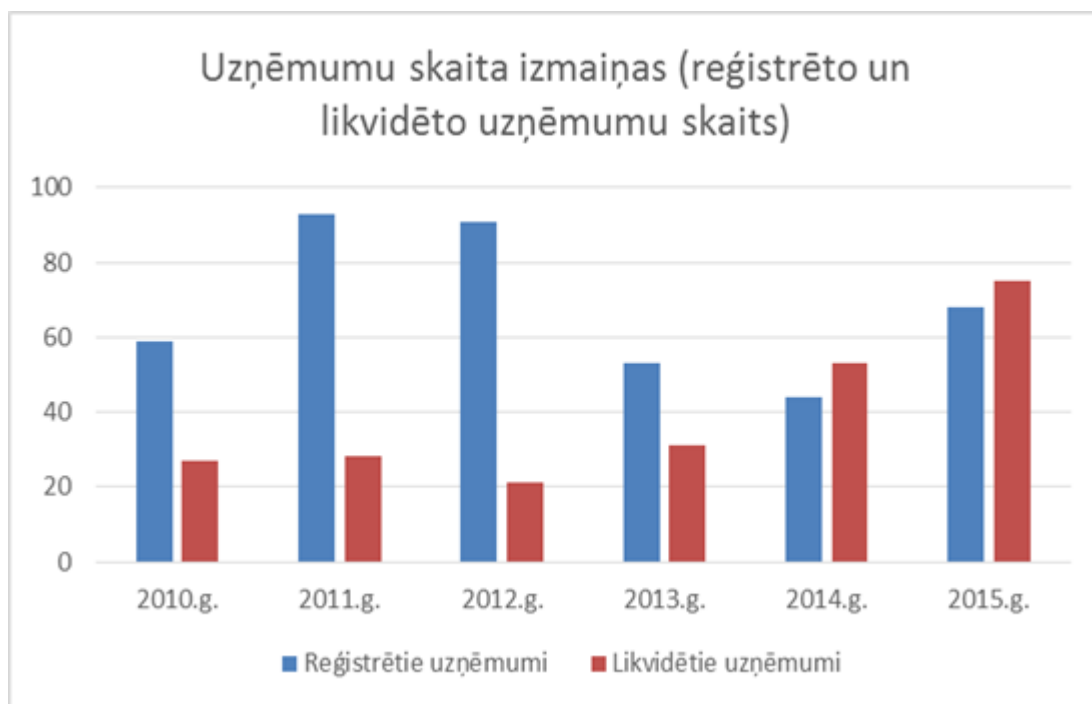
3. attēls. Daugavpils novada 19 pagasti un iedzīvotāju blīvums uz 01.01.2016.

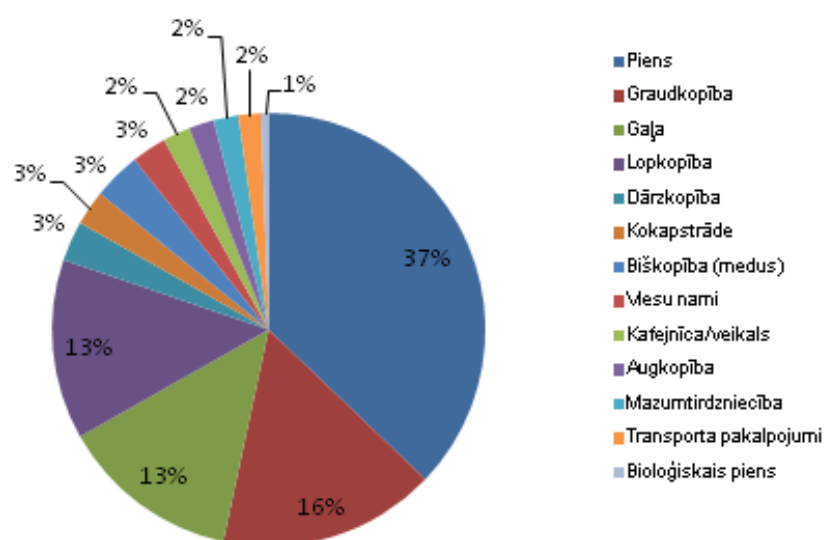
4. attēls. Daugavpils novada sabiedrības darbspējas vecuma struktūra uz 01.01.2016. (Datu avots: PMLP)

5. attēls. Daugavpils novada teritorijas izmantošana uz 01.01.2016. (Datu avots: VZD)

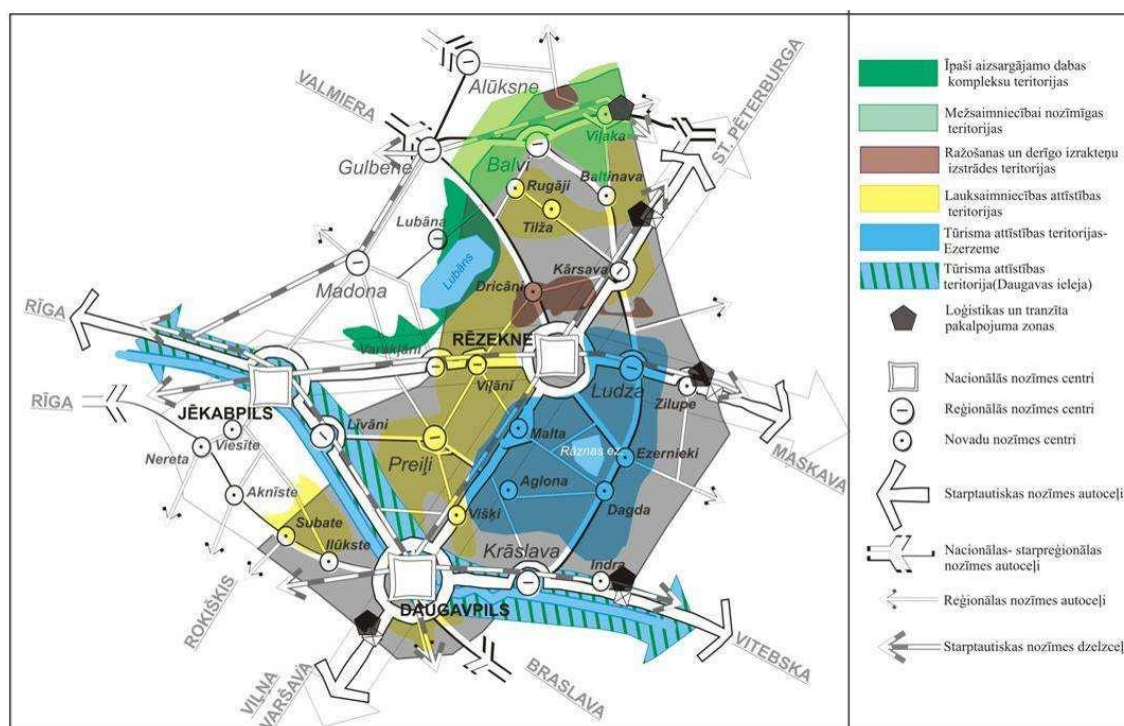
6. attēls. Daugavpils novada uzņēmumu skaita izmaiņas (Datu avots: Lursoft)

7. attēls. Ražotā produkcija un piedāvātie pakalpojumi Daugavpils novadā 2016.gadā (Datu avots: Lursoft)

2.tabula. Daugavpils novada teritorijas attīstības indekss pēc 2015.gada datiem citu Latgales novadu starpā (Datu avots: VRAA)

Novads	TAI	Rangs
Līvānu novads	-0,705	90
Preiļu novads	-0,432	69
Balvu novads	-0,929	95
Daugavpils novads	-1,101	100

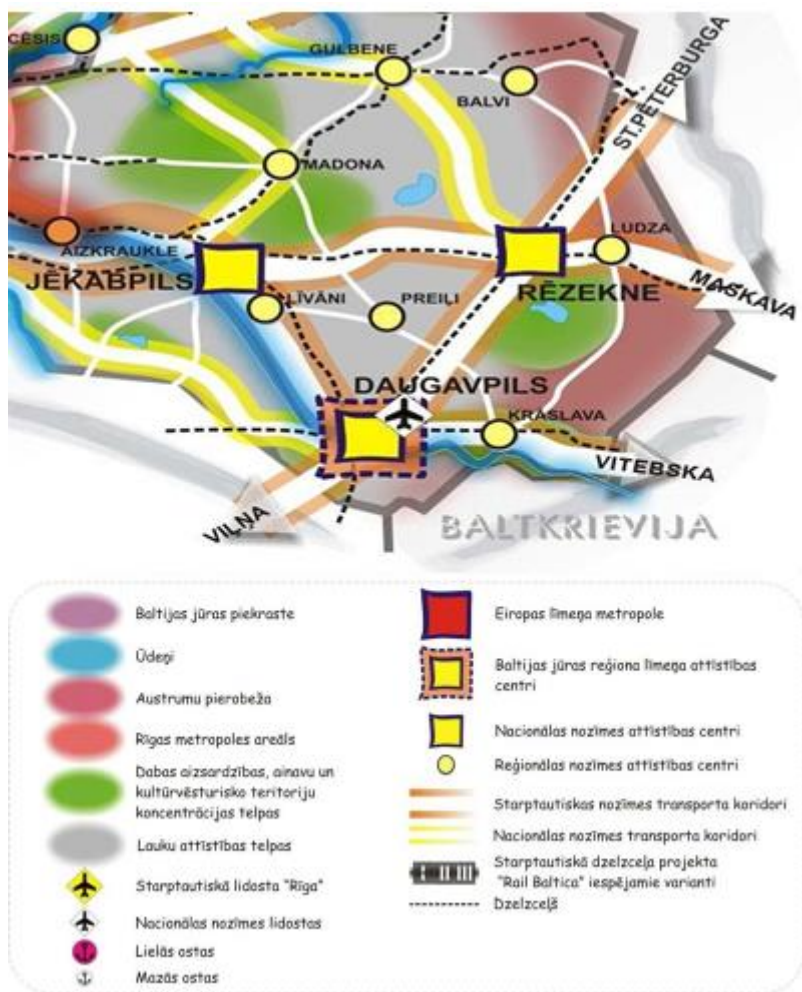

8. attēls. Daugavpils novada vieta Latgales plānošanas reģiona vēlamajā atvērtās telpas struktūrā

Datu avots: Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.- 2026. gadam II daļa „Telpiskās attīstības perspektīva”

9. attēls. Daugavpils novada tēls Latgales plānošanas reģiona portretā
(Datu avots: Latgales stratēģija 2030)

10. attēls. Daugavpils novads LIAS 2030 prioritātes „Telpiskās attīstības perspektīva” kontekstā (Datu avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija Latvija2030)

11. attēls. Visatbilstošākās teritorijas Daugavpils novadā loģistikas centru attīstībai pie Daugavpils pilsētas (Datu avots: Latgales plānošanas reģiona pētījums „Tehnoloģisko parku un loģistikas centru attīstība Latgales”)

II STRATĒĢISKĀ DAĻA

2.1. Attīstības vīzija

Vīzija ir lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības, pašvaldības lomu valsts un Latgales plānošanas reģiona kopējās attīstības sekmēšanā.

Daugavpils novada VĪZIJA:

Pieprasīta integrēta *lielpilsētas priekš-telpa* ar stipru identitāti, kura spēj vienot laukus un pilsētu, Latgales reģionu un pārējo pasauli, kura piedāvā mājoklim, biznesam un atpūtai telpu ar plašu perspektīvu, daudzveidīgu izvēli un bagātīgu pamatni.

Novads - 2030

Daugavpils novads ir *lielpilsētas avantelpa*¹, kura nodrošina pieejamību Daugavpils pilsētas koncentrētiem resursiem. Tā ir lauku teritorija ap lielpilsētu, un visa novada dzīve norit lauku-pilsētas mijiedarbības procesu ietekmē. Tas ir tilts un vārti. Tā ir pierobežas telpa starp Latgales lielāko attīstības centru un reģiona lauku teritorijām. Tā ir Latvijas dienvidaustrumu pierobeža, kur saplūst Eiropas Savienības ārējā robeža ar iekšējās robežas zonu. Vairākiem daudzveidīgiem komponentiem pārklājoties veidojas unikāls novada telpas audums, kurš organiski papildina lielpilsētu. Tā ir Daugavpils pilsētas šūpulvieta. Novada teritorija ir gan pilsētas „zaļā josla”, gan tās ekonomiskais resurss. Tā nav tikai lauku saimniecību, enerģisku uzņēmēju un aktīvu lauku kopienu zeme. Tas ir alternatīvās enerģijas resurss un avots, Daugavpils Universitātes praktisko apmācību un pētniecības lauks. Tā ir telpa ar izcili bagātu dabu, ko šķērso Daugavas loki, ko daiļo ezeraines. Te ceļotājs var izvēlēties maģistrāli, vai veloceļu, vai dabas taku, dzelzceļu vai nacionālā lidlauka pakalpojumu. Raiņa bērnības atmiņu tāles un plašu mežu šalkoņa. Latgaliešu *sādžas* un krievu vecticībnieku *dzerauņas*, dāsnas ar senču tradīcijām. Lauku dievnamu garīgais sniegums un veco muižu parku ēnas. Egļukalna slēpošanas trase un Grīvas izpletņu lecēju klubs. Lielākā šī novada vērtība ir tās daudzveidība.

Novada cilvēks - 2030

Prasmīgs, uzņēmīgs, ekonomiski un sociāli aktīvs un aizsargāts, kreatīvi domājoš novada iedzīvotājs.

¹ Avantelpa [fr. ‘avant’ priekšējs + ‘salle’ zāle] – priekštelpa pie galvenās zāles publiskās ēkās, pilīs. Halle, foajē, vestibils.

Novada dzīves telpa- 2030

Daudzfunkcionāla, droša, kopta, arhitektoniski sabalansēta, harmoniski iekļauta kultūrvidē un dabas ainavā, ar daudzveidīgu piemērotā mājokļa, sociālās infrastruktūras un publiskās telpas piedāvājumu nepiesārņotajā vidē, garīgām un fiziskām aktivitātēm labvēlīga, novada iedzīvotājiem telpiski un finansiāli pieejama telpa, kas veido cilvēku garīgi bagātu, labestīgu, sabiedriski iekļautu, saglabā veselību, vairo atbildības sajūtu un vēlmi pilnveidoties, kopumā uzlabojot dzīves apstākļus un vairojot novada pievilcību.

Novada ekonomiska- 2030

Veiksmīga ekonomiskā darbība, kas veido stabilu pašvaldības budžeta ieņēmumu (nodokļu) bāzi, paplašina nodarbinātības un sistemātisko ienākumu iespējas novadā, kā rezultātā paaugstina dzīves līmeni novada teritorijā.

Novada kultūras un dabas telpa- 2030

Apzinātas, radoši un efektīvi izmantojamās, veiksmīgi pozicionētas, cauri laikiem saglabājamās novada kultūras un dabas vērtības, kuras izraisa lepnumu un piederības izjūtu novadam, veicina visa Latgales reģiona sabiedrības saliedētību, nodrošina telpas vitalitāti, jo ir tās attīstības avots.

2.2.Stratēģiskais mērķis un ilgtermiņa attīstības prioritāte

Stratēģiskais mērķis ir koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai. Stratēģiskajam mērķim tiek izvirzītas *prioritātes* (prioritārie uzdevumi), kuri pārējo mērķa sasniegšanai veicamo uzdevumu priekšplānā izvirza kādu darbības kopu.

Daugavpils novada LIELAIS mērķis (stratēģiskais mērķis):

Panākt sabalansētu Daugavpils novada teritorijas attīstību, iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu, dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu.

Daugavpils novada IKDIENAS stratēģiskais virziens (ilgtermiņa prioritāte):

Stiprināt novada kapacitāti, kādēļ maksimāli efektīvi izmantot lielpilsētas robežtuvuma priekšrocības un citus novada resursus izaugsmei, vienlaikus saglabājot to ilgtspēju un lokālo identitāti, lai veidotu pievilcīgu vidi gan novada iedzīvotājiem, gan novada viesiem, gan novada investoriem.

2.3. Daugavpils novada specializācija

Pašvaldības teritorijas *specializācija* ir ekonomiskās darbības veidi, kas varētu ilgtermiņā veidot novada uzņēmējdarbības vides struktūru. Daugavpils novada gadījumā ekonomiskā izaugsme izriet ne vien no jau esošo uzņēmumu iespējām un, ņemot vērā novada lielumu un daudzveidību, vismazāk būs saistīta ar kādas vienas atsevišķas nozares attīstību. Novada uzņēmējdarbības ekonomiskā produktivitāte ir balstīta uz Latgales programmā 2010.-2017.gadām definēto pieņēmumu par tādām reģiona attīstības rīcībām kā mazo uzņēmumu (kā arī amatnieku un mājražotāju) sadarbība, kooperācija, izstrādājumu un pakalpojumu klasteri un ražošanas ķēdes. Nemazinot resursu ieguves nozīmi novada ekonomiskajā telpā, tiek piedāvāts pārnest akcentu uz to pārstrādi nelielās, elastīgās biznesstruktūrās - lai gūtu produktus ar augstu pievienotu vērtību. Bet tas nenoliedz arī lielu rūpnīcu kompleksu pastāvēšanu vienlaikus ar mājražotāju tīkla biznesstrukturām. Izdevīgs priekšnosacījums tam ir novada attīstīts ceļu tīkls, neapsaimniekoto platību esamība, veiksmīgs novada teritorijas izvietojums uz transporta plūsmām starp Daugavpils pilsētu un pārējiem gan reģiona, gan Baltijas mēroga attīstības centriem. Veiksmīgs papildinājums šiem uzņēmējdarbības attīstībai labvēlīgiem faktoriem būtu darbība Latgales speciālajā ekonomiskajā zonā. Novada uzņēmējdarbības vides veiksmīgas attīstības formulā jāatrod vieta gan rūpnieciskajam, gan mājražotāju un amatnieku līmenim.

Daugavpils novada ekonomiskā specializācija atspoguļo pašvaldības perspektīvās ekonomiskās attīstības iespējas un virzienus. Ņemot vērā novadā esošās ekonomiskās darbības tradīcijas, jaunas tendences nozaru darba vidē, apgrozījuma un pieprasījuma pieauguma tempus dažās nozarēs, daudzas neizmantotās iespējas pārvērst novada esošos resursus konkurētspējīgos produktos un pakalpojumos, Daugavpils novada ekonomisko izrāvienu var balstīt uz šādu nozaru attīstību:

- Lauksaimniecība un ar to saistītās ražošanas, pārstrādāšanas un piegādes ķēdes: gan ekoloģiskie produkti, gan speciālie „nišu” izstrādājumi (kaņepes, līni u.c.), gan pārtikai (žāvēšana, saldēšana, konservēšana, dzērienu ražošanai, u.c.), gan tehniskajam vajadzībām (izejviela koģenerācijas stacijām u.c.);

- **Mežsaimniecība** un ar to saistītās ražošanas, pārstrādāšanas un piegādes ķēdes: kvalitatīvie kokapstrādes produktu pusfabrikāti (sagatavotie izejmateriāli celtniecībai, mēbeļu sastāvdaļas u.c.), nekoksnes meža resursu produkti (pārtikas produkti, ārstnieciskie līdzekļi, u.c.);
- **Zivsaimniecība** un ar to saistītās ražošanas, pārstrādāšanas un piegādes ķēdes: zivju mazuļu audzēšana, vēžu audzētavas, zivsaimniecības produkcijas pārstrādāšana (kūpināšana, konservēšana u.c.), zivsaimniecības blakusproduktu pārstrādāšana u.c.
- **Derīgo izrakteņu ieguve** un ar to saistītās pārstrādāšanas un piegādes ķēdes: kosmētiskais sapropelis, mēslojums no sapropoleļa un kūdras u.c.
- **Atkritumu pārstrādāšana** un ar to saistītās pakalpojumu un piegādes ķēdes: Izmantojot Dienvidlatgales sadzīves atkritumu poligona potenciālu - rūpniecisko plastmasas atkritumu pārstrādāšanā, papīra atkritumu pārstrādāšana, koka atkritumu pārstrādāšana, celtniecības atkritumu pārstrādāšana u.c.;
- **Uz lauku kultūrmantojuma un dabas resursiem balstīts tūrisms un rekreācija** un ar to saistītās pakalpojumu piedāvājuma un piegādes ķēdes: atrakcijas un aktivitātes dabā gan aktīvai, gan pasīvai atpūtai, gan ar izglītojošo raksturu, gan ar izklaides raksturu, ģimenes brīvdienas atpūtas drošā vidē, dziedinoši un veselības veicinoši pakalpojumi, nakšņošanas un ēdināšanas pakalpojumi, amatnieku, amatiermākslinieku, radošās industrijas piedāvājums, suvenīru līnijas, atbilstošas infrastruktūras nodrošinājums u.c.
- **Kravu pārvadājumi** un ar to saistītās pakalpojumu piedāvājuma un piegādes ķēdes: kravu pārvadājumu loģistikas centri uz muitas noliktavu un dzelzceļa stacijas bāzes Kalkūnos (Kalkūnes pagasts) un lidlaukā Daugavpils un tam pieguļošajā teritorijā (Lociki, Naujenes pagasts) un citās stratēģiski izdevīgajās vietās, specializēto noliktavu tīkli, autotransporta remontdarbnīcu, kravu pārvadājumu un pārkrāmēšanas pakalpojumu tīkls, ēdināšanas, nakšņošanas pakalpojumi tranzītkravu plūsmas dalībniekiem, t.sk. vietējās produkcijas transportēšanas tīklu apkalpošanai, u.c.
- **Alternatīvā („zaļā”) enerģija** – gan izejvielas sagatavošana tās ražošanas procesam, gan pats ražošanas process, gan alternatīvās enerģijas patēriņš: Daugavpils pilsētas kā liela enerģijas patērētāja tuvuma izmantošana, izejvielu esamība koģenerāciju staciju būvniecībai, telpas esamība vēja un saules enerģijas izmantošanai energonodrošinājuma atbalstam u.tt.

Bet novada pašvaldība ir atvērta sadarbībai, un šo nozaru izvēle neizslēdz pašvaldības gatavību izskatīt iespēju sniegt atbalstu arī citu nozaru uzņēmējdarbības attīstībai gan rūpnieciskajās platībās, gan mājražotāju un amatnieku līmenī, gan pētniecības vai apmācības poligonu veidolā.

III TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Telpiskās attīstības perspektīva attēlo Daugavpils novada nozīmīgākās telpiskās struktūras, attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas. Ar tās palīdzību tiek panākta vienošanās par novada galvenajiem telpiskās attīstības virzieniem. Daugavpils novada teritorijas telpiskās attīstības perspektīva ir veidota, lai sniegtu pašvaldībai ilgtspējīgas attīstības iespējas, nodrošinot kvalitatīvu dzīves telpu novada iedzīvotājiem, transporta un tehniskās infrastruktūras attīstību, efektīvas ekonomisko vides veidošanu, saglabājot dabas un kultūrvēsturisko mantojumu.

Telpiskās attīstības perspektīva ir pamats, nosakot teritorijas plānojuma ietvaros funkcionālo zonējumu Daugavpils novada teritorijā un izvirzot prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, kā arī ietvars vidēja termiņa mērķu definēšanai novada attīstības programmā.

3.1. Novada apdzīvojamības struktūra un publisko pakalpojumu klāsts

Lielā Daugavpils novada teritorijas apdzīvojamības vēsture ir ļoti bagāta. Līdz ar to arī iedzīvotāju blīvums svārstās no 6 cilv./km² (Salienas pagasts) līdz 43 cilv./km² (Naujenes pagasts) jeb virs vidējā Latgalē. Tomēr novada apdzīvojamības struktūras telpu galvenokārt izveidoja 4 galvenie nosacījumi:

- lauku teritorijas izvietojums ap lielu pilsētu, kas nosaka galvenos transporta infrastruktūras virzienus un pakalpojumu koncentrāciju,
- vēsturiskie attīstības centri (muižas, kolhozu pārvaldes, pagastu administrācijas, u.c.),
- dabīgie šķērslī (meža masīvi, upes, lielezeri, purvi, pauguri), kuri bieži vien neļauj veidot tiešus savienojumus ar attīstības centriem,
- apbūvei piemērotas zemes.

Rezultātā izveidojās tāds apdzīvoto vietu kopums, kurš neļauj pašvaldībai izvēlēties pašreizējās novada teritorijas robežās kādu vienu attīstības centru administratīvajai funkcijai, kurā ir koncentrējušās liela daļa novada nozīmes objektu un kurš spēj apkalpot visa novada teritoriju.

2012.gada 23.februārī Daugavpils novada dome apstiprināja attīstības centru izvēles kritērijus un novada teritorijas attīstības centru sistēmu (lēmums Nr.161, Protokols Nr.4, 58.&).

Daugavpils novada domes speciālisti izstrādāja savu vietējās un novada nozīmes attīstības centru noteikšanas metodi, kurā ir integrēts attīstības centru līmenim atbilstošs publisko pakalpojumu minimālais klāsts („pakalpojumu grozs”), ko Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2013.-2019.gadam sagatavoja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar nozaru ministrijām. Daugavpils novada pašvaldības sistēma ir balstīta uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā Latvija2030 definēto principu, ka problēmu risinājumu jāmeklē, pamatojoties uz mūsu kapitālu bāzes vērtību, un uz Latgales reģiona plānošanas

dokumentos² sniegto izpratni par attīstības centriem. Tika ņemts vērā esošo un plānoto pakalpojumu apjoms, līdz šim veiktie ieguldījumi, sasniedzamība (ceļi, sabiedriskais transports), galvenās demogrāfiskās tendences, apdzīvoto vietu apkalpošanas zonu pārklājums. Īpašs akcents likts uz teritorijā jau uzkrāto potenciālu un uz ekonomiskās attīstības iespēju nodrošinājumu. Uzdevums bija izvēlēties tādu attīstības centru tīkla modeli, kurš palīdzētu saglabāt novada teritorijas dzīvīgumu un esošās attīstības tendences, spētu piedāvāt līdzsvarotas attīstības iespējas novada teritorijā un iedibināt maksimāli vienlīdzīgu pieejamību pakalpojumiem novada teritorijā.

Novada teritorijas attīstības centru noteikšanai tika izvērtētas visas novada apdzīvotas vietas, kurās dzīvo vismaz 200 cilvēku – lai pie mūsdienas demogrāfiskajām tendencēm būtu nodrošināts ilgtspējas potenciāls. Rezultātā bija secināts, ka visas novada teritorijas piedāvājuma sasaisti var nodrošināt 5 pietiekoši lieli novada nozīmes attīstības centri, kurus kā palīgstruktūra papildina mazāko, vietējās nozīmes centru tīkls no 21 ciema.

Tātad pašreizējā novada apdzīvojuma struktūra Daugavpils novadā veidojama pēc policentriskā attīstības modeļa un balstās uz 3 blīvi apdzīvotajām vietu līmeņiem:

- **novada nozīmes attīstības centri** – nodrošina vietējās pašvaldības iedzīvotājiem regulāri un epizodiski nepieciešamos pakalpojumus un ir pakalpojumu saņemšanas vietas, kuru apkalpes zona sasniedzama vairākos pagastos, darbojas kā nozīmīgs pilsētu un lauku partnerības posms, posms, kas savieno novada centrus ar ārējiem attīstības centriem;
- **vietējas nozīmes attīstības centri** – papildina novada nozīmes centru apkalpes zonas apkalpes pārklājumu, veidojot starpposmus; nodrošina pamatpakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai, kalpo kā vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centrs;
- un **ciemi**, pie kuriem pieder visas citas novada apdzīvotas vietas ar ciema statusu un kuri attīstīsies kā papildus centri ar ierobežotu funkciju skaitu, t.i. mājoklis, piemājas saimniecība, apkārtējo lauku teritoriju atbalsta punkts utml.

Pie **ciemu** grupas pieder arī bijušo dārkopības kooperatīvu teritorijas, kuras pašlaik pārvērtās par ļoti blīvi apbūvēto teritoriju ar strauji pieaugošo pastāvīgi dzīvojošo personu skaitu, tikai daļēji tam piemēroto apbūvi un nesakārtotu transporta un citu inženiertehnisko infrastruktūru. Pavisam novada teritorijā ir 26 tādas teritorijas, dažas no kurām iekļauj līdz 600 zemes vienībām. Tik koncentrēts dzīvojamās apbūves izvietojums liek paredzēt šajās teritorijās minimālo pakalpojumu klāstu un, kur tas ir iespējams, veicināt to pārveidošanu par pastāvīgu dzīvojamo apbūves teritoriju ar pilsētnieku „otrā mājokļa” pamatfunkcijām.

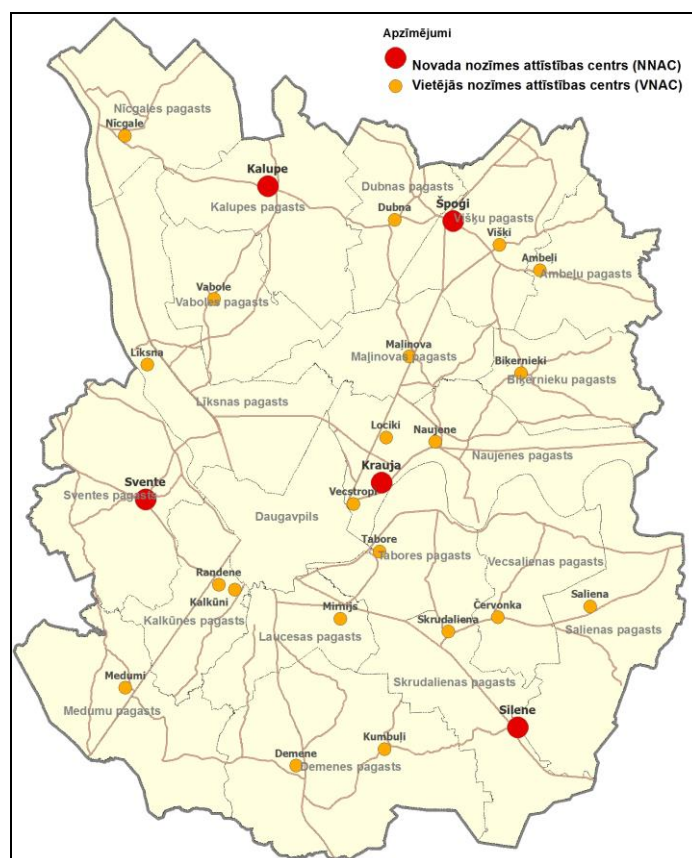
3. tabula. Daugavpils novada attīstības centru struktūra

Novada nozīmes attīstības centri 5
Vietējas nozīmes attīstības centri 21
Ciemi

² Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006-2026.

4. tabula. Daugavpils novada attīstības centri

Novada nozīmes attīstības centri	Vietējas nozīmes attīstības centri
Kalupe (Kalupes pagasts), Krauja (Naujenes pagasts), Silene (Skrudalienas pagasts), Svente (Sventes pagasts), Špoģi (Višķu pagasts)	Ambēli (Ambēļu pagasts), Biķernieki (Biķernieku pagasts), Červonka (Vecsalienas pagasts), Demene (Demenes pagasts), Dubna (Dubnas pagasts), Kalkūni (Kalkūnes pagasts), Kumbuļi (Demenes pagasts), Līksna (Līksnas pagasts), Lociki (Naujenes pagasts), Maļinova (Maļinovas pagasts), Medumi (Medumu pagasts), Mirnijs (Laucesas pagasts), Naujene (Naujenes pagasts), Nīcgale (Nīcgales pagasts), Randene (Kalkūnes pagasts), Saliena (Salienas pagasts), Skrudaliena (Skrudalienas pagasts), Tabore (Tabores pagasts), Vabole (Vaboles pagasts), Vecstropi (Naujenes pagasts), Višķi (Višķu pagasts)

12. attēls. Daugavpils novada teritorijas attīstības centri

Noteiktie attīstības centri ir koncentrētas publisko pakalpojumu saņemšanas vietas, tādējādi veicinot teritoriāli vienmērīgu pakalpojumu pieejamību visā novada teritorijā. Katrs līmenis nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu jeb minimālo pakalpojumu grozu.

5. tabula

Pieejamo/ plānoto pakalpojumu grozs Daugavpils novada novada nozīmes centros:
1. Pašvaldības pakalpojumu sniegšanas vieta: 1.1.pagasta pārvalde; 1.2.pagasta pārvaldes pakalpojumu centrs, 1.3. cita pašvaldības iestāde. 2. Lauku speciālista iedzīvotāju pieņemšanas vieta; 3. Policijas iecirkņa inspektora iedzīvotāju pieņemšanas vieta; 4. Sociālā darbinieka pieņemšanas vieta; 5. Mobilā brigāde; 6. Bāriņtiesas pakalpojumu saņemšanas vieta; 7. Primāras veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas vieta: 7.1.ģimenes ārsta prakses vieta; 7.2.feldšeru punkts 7.3. aptieka; 7. Pasta pakalpojumu sniegšanas vieta; 8. Pamatskola; 9. Pirmsskolas izglītības sniegšanas vieta: 9.1.pirmsskolas izglītības iestāde; 9.2.pirmsskolas izglītības grupas pie skolas; 10. Publiskā bibliotēka; 11. Publiskā interneta pieejas vieta: 11.1.publiskais interneta pieejas punkts; 11.2.pieēja internetam bibliotēkas apmeklētājiem; 11.3.naktsmītņu pakalpojumu klientiem; 12. Pirmās nepieciešamības preču veikals: 12.1.pārtikas un rūpniecības preču veikals; 12.2.pārtikas preču veikals; 12.3.rūpniecības preču veikals; 13. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu pieejamība: 13.1.pieturvietas; 13.2.autobusa reisi dienā līdz Daugavpilij; 14. Saieta vieta kultūras un sabiedrisko pasākumu norisei: 14.1.aktu zāle skolā; 14.2.zāle pagastu pārvaldē; 14.3.pašvaldības iestādē, 15. Publiski pieejama sporta bāze: 15.1.sporta zāle; 15.2.trenažieru zāle; 15.3.basketbola laukums; 15.4.futbola laukums; 15.5.minifutbola laukums; 15.6.volejbola laukums;

15.7.pludmales volejbola laukums; 15.8.hokeja laukums; 15.9.lielā tenisa laukums; 15.10.minigolfa laukums; 15.11.šautuve; 15.12.kalnu slēpošanas trase; 15.13.iepriekš neklasificēta vieta. 16. Publiskā atpūtas vieta: 16.1.parks; 16.2.skvērs; 16.3.peldvieta; 16.4.atpūtas vieta pie ūdens; 16.5.bērnu rotaļu laukums; 16.6.bērnu rotaļu un atpūtas laukums; 16.7.taka (izziņas, veselības, utt.), 16.8.publiskais mežs; 16.9. iepriekš neklasificēta atpūtas vieta;

6. tabula

Pieejamo/ plānoto pakalpojumu grozs Daugavpils novada vietējas nozīmes centros <i>(līdztekus visam iepriekš minētajam):</i>
1. Valsts institūciju pakalpojumu sniegšanas vieta; 2. Sociālais dienests; 3. Specializētais sociālais mājoklis: 3.1. grupu mājas (dzīvokļi); 3.2. servisa dzīvokļi; 4. Sociālās aprūpes iestādes: 4.1. daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu centrs; 4.2. rehabilitācijas vienības; 4.3. dienas aprūpes centri dažādām personu grupām; 4.4. bērnu pieskatīšanas pakalpojumi; 4.5. sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar funkcionālajiem traucējumiem; 4.6. ilgstošā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā; 4.7. īslaicīga sociālā aprūpe ar izmitināšanu/ atelpas brīža pakalpojumi; 4.8. citas... 5. Vispārējā vidējā izglītības iestāde 6. Pieaugušo formālā un neformālā izglītība 7. Vispārējā vidējā un profesionālā izglītība: 7.1. profesionālā vidusskola; 7.2. programmas izpilde vispārējā vidējā izglītības iestādē; 8. Speciālā izglītība: 8.1. speciālā pamatskola; 8.2. atbilstošas programmas izpilde izglītības iestādēs; 9. Jauniešu iestādes: 9.1. multifunkcionālais jauniešu centrs;

- 9.2. bērnu un jauniešu centrs;
- 10. Profesionālās ievirzes sporta izglītība:
 - 10.1. sporta klubi;
 - 10.2. sporta skola;
- 11. Profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums:
 - 11.1. mūzikas un mākslas skola;
 - 11.2. mūzikas un mākslas skolas, mūzikas skolas vai mākslas skolas mācību punkts;
- 12. Primārās veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas vieta :
 - 12.1. veselības centrs;
 - 12.2. ārsta speciālista pakalpojumu sniegšanas vieta;
- 13. Publiskas tirdzniecības vieta:
 - 13.1. noteikta ielas tirdzniecības vieta;
 - 13.2. tirdziņu laukums;
- 14. Biznesa eksperts;
- 15. Biznesa dārzi;
- 16. Naktsmītnes:
 - 16.1. viesnīca;
 - 16.2. viesu nams;
 - 16.3. kempings
- 17. Sabiedriskās ēdināšanas iespējas:
 - 17.1. kafejnīca;
 - 17.2. iespēja paēst skolas ēdnīcā;
 - 17.3. iespēja paēst lauku mājā, viesnīcā;
- 18. Ielu apgaismojums;
- 19. Novada bibliotēku koordinācija un metodiskais atbalsts;
- 20. Tūrisma informācijas saņemšanas vieta:
 - 20.1. tūrisma informācijas centrs;
 - 20.2. tūrisma informācijas punkts;
- 21. Kultūras (tautas) nams;
- 22. Brīvdabas estrāde;
- 23. Specializēto preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas objektu esamība:
 - 23.1. autoremontdarbnīca;
 - 23.2. transporta pakalpojumi;
 - 23.3. apsargājamais stāvlaukums;
 - 23.4. gatera pakalpojumi;
 - 23.5. malkas iegāde iespēja un tās sagatavošanas pakalpojumi;
 - 23.6. lauksaimniecības ķīmijas produktu tirdzniecība;
 - 23.7. apavu remonts;
 - 23.8. frizētava;
 - 23.9. pirts;
 - 23.10. citi
- 24. Finanšu pakalpojumu pieejamība:
 - 24.1. skaidras naudas izņemšanas iespēja;
 - 24.2. iespēja norēķināties ar kredītkarti;
 - 24.3. iespēja piekļūt i-bankai.

Pašvaldības mērķis būtu pēc iespējas ilgākā laika posmā saglabāt esošos pieejamos pakalpojumus, veicināt to attīstību un, izvērtējot pašvaldības iespējas, piedāvāt jaunus pakalpojumu veidus, pēc kuriem ir konstatēta nepieciešamība novada teritorijā.

Radiālās (starveida) autoceļu struktūras dēļ funkcionāli izdevīgākais novada teritorijas saikņu krustpunkts atrodas tieši Daugavpils pilsētā. Tieši tādēļ novada administratīvais centrs tika izvietots Daugavpilī. Pilsētas izvietojums ļauj novada iedzīvotājiem ērti piekļūt pakalpojumiem, kurus piedāvā Daugavpils kā nacionālās nozīmes attīstības centrs. Arī turpmāk Daugavpils pilsētai būs nozīmīga loma novada dzīvē – dažādu pakalpojumu nodrošinājumā un dažāda veida funkcionālo saišu attīstībā. Bet novada pašvaldībai ir jāpanāk stipru centru attīstību novada teritorijā, lai mazinātu risku novada ciemiem kļūt par lielpilsētas degradēto nomali. Attīstītie, savstarpēji papildinošie novada centri vienkopus ar pilsētas piedāvājumu spētu veidot daudzveidīgu telpu ar plašu ietekmes zonu abu pašvaldību iedzīvotāju dzīves vides komforta pieaugumam.

VADLĪNIJAS APDZĪVOJUMA ATTĪSTĪBAI UN PLĀNOŠANAI

1. Izstrādājot novada teritorijas plānošanas dokumentus (teritorijas plānojumu, lokālplānojumus, tematiskos plānojumus un detālplānojumus) noteikt pasākumus, ar kuru palīdzību stiprināt attīstības centrus, attīstot visu līmeņu centru savstarpējās saiknes un to saiknes ar lauku apvidiem. Tas sekmētu darbvietu nodrošināšanu un pakalpojumu pieejamību, veicinātu uzņēmējdarbības aktivitāti un kvalitatīvus dzīves apstākļus gan attīstības centros, gan pārēja teritorijā. Procesam jābalstās uz centru īpatnību, to spēcīgāko iezīmju, uzkrātās pieredzes un vides kvalitāšu efektīvu izmantošanu attīstībai;
2. Ar ciema attīstības stratēģijas palīdzību definēt katra novada attīstības centra specifisko funkciju (galveno specializāciju) to savstarpējās papildināšanas un mijiedarbības veicināšanai;
3. Uzlabot savstarpējās saites - sabiedriskā transporta nodrošinājums un apmierinošs ceļu stāvoklis - starp novada teritorijas centriem, līdz novada centriem, kā arī kaimiņu pašvaldību centru sasniedzamībai;
4. Veicināt vēsturisko apdzīvoto vietu (sādžu) īpatnību, t.sk. to autentiskās apbūves un nosaukumu saglabāšanu kā novadam nozīmīgas kultūrvēsturiskās vērtības un būtiskas identitātes iezīmes;
5. Atbilstoši attīstības centra līmenim, veicināt līdzsvara veidošanu starp teritorijā izvietoto mājokļu, darbvietu un pakalpojumu skaitu un daudzveidību;
6. Noturēt optimālu balansu starp ražotņu un darba vietu skaita pieaugumu un veselīgas dzīves vides uzturēšanu, starp ekonomiskās darbības aktivizēšanu un dabas vērtību saglabāšanu;
7. Veicināt sadarbību starp Daugavpils pilsētu un novada teritoriju, pozicionējot lauku vides pozitīvo pusi;
8. Primāri veikt esošo apdzīvoto vietu revitalizāciju un labiekārtošanu, teritorijas izmantošanas veidu dažādošanu un papildināšanu, pēc iespējas izvairoties no nepamatotas blīvas dzīvojamās apbūves izplešanās vai veidošanās ārpus ciemu teritoriju robežām;

9. Uzlabot ciemu vizuālo tēlu, veicinot to identitātes izcelšanu un veidojot pievilcīgu vidi gan iedzīvotājiem, gan arī novada viesiem (tūristiem, pilsētniekiem, u.c.), tādejādi sekmējot tūrisma un atpūtas pakalpojumu nozares attīstību;
10. Veicināt sadarbību starp dažādiem pakalpojumu sniedzējiem novadā un tam pieguļošajās pašvaldībās, lai panāktu maksimāli efektīvu kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību novada iedzīvotājiem;
11. Ar teritorijas plānojuma palīdzību izcelt vēsturiski blīvi apdzīvotas teritorijas, kuras iezīmē pašreizējo koncentrētu apdzīvojamību vēsturisko sādžu teritorijās, ar mērķi veicināt novada teritorijas kultūrvēsturisko īpatnību saglabāšanu un nodrošināt blīvi apdzīvotai vietai atbilstošu vides kvalitāti;
12. Veicināt vēsturisko ražošanas teritoriju, pamesto degradēto teritoriju revitalizāciju, ekonomisko un publisko izmantošanu, it īpaši piepilsētas zonā, gar automaģistrālēm un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās;
13. Aktivizēt novada uzņēmējdarbību, t.sk. veicinot sadarbību starp novada uzņēmējdarbības vides attīstībā iesaistītajām pusēm un novada pārstāvēšanu Latgales speciālajā ekonomiskajā zonā. Veicināt jaunu ražošanas objektu izvietojumu vietās, kur būtu vismazākā ietekme uz vidi, cilvēka veselību.
14. Plānojot ražošanas objektu izvietojumu, jaunu apbūves teritoriju izveidošanu, vienkopus jāizskata jautājumus par ūdensapgādes, kanalizācijas ierīkošanu un siltumapgādes veikšanu;
15. Lai mazinātu iespējamo vides piesārņojumu, risināt jautājumus par Daugavpils novada teritorijā esošo neizmantojamo ūdensapgādes urbumu apzināšanu un nepieciešamības gadījumā veicināt to tamponēšanu;
16. Sekmēt, lai dzīvojamās apbūves teritorijās ir aizliegta darbība, kas varētu būtiski pasliktināt apkārtējo iedzīvotāju dzīves apstākļus ar trokšņa, smaku vai cita veida piesārņojumu, samazināt drošuma sajūtu, radīt cita veida traucējumus;
17. Ar teritorijas plānojuma vai lokālplānojuma palīdzību izvērtēt ciema statusa saglabāšanas vajadzību novada ciemiem, kuriem nav piešķirta attīstības centra nozīme un veikt atbilstošas izmaiņas, par pamatu ņemot to attīstības potenciālu;
18. Intensīvi attīstoties 20.-ā gadsimta 70.-80., dažu novada teritoriju ciemu robežas saplūda, arī pieejamo pakalpojumu klāsts un esošā infrastruktūra pārveidojās par vienu kopumu – Višķi un Višķu tehnikums (Višķu pagastā), Kalkūni un Randene Kalkūnes pagastā u.c.. Līdz ar to ar teritorijas plānojuma vai lokālplānojuma palīdzību būtu jāizskata šādu ciemu apvienošanas iespējamību - lai veidotu vienu konkurētspējīgu centru ar stipru pilnvērtīgu potenciālu racionālai resursu izmantošanai;
19. Veicināt bijušo dārzkopības kooperatīvu teritoriju vides sakārtošanu un apbūves legalizāciju. Ieteicams izstrādāt transporta un galveno inženierkomunikāciju – energoapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, atkritumu apsaimniekošanas, pretplūdu aizsardzības būvju un socializācijas vietu attīstības shēmas.

3.2. Galvenie transporta koridori un infrastruktūra

Autoceļi

Kvalitatīva autotransporta infrastruktūra ir viens no priekšnoteikumiem lauku pašvaldības teritorijas sabalansētai attīstībai. Daugavpils novada pašvaldības gadījumā tam ir it īpaši liela nozīme.

Novada ceļu tīkls ir labi attīstīts un spēj sniegt pieejamību gandrīz visām novada apdzīvotajām vietām, kā arī nodrošina lielpilsētas sasniedzamību 30 min laikā no pašas attālākās novada apdzīvotās vietas. Kopējais ceļu blīvums novadā ir 1,128 km uz 1 km². Pašvaldības ceļu kopējais garums ir 1475,30 km (neskaitot ielas). Valsts autoceļu posmu garums novada teritorijā ir 655,44 km, puse no šiem ceļiem ir ar melno segumu. Gandrīz 2/4 valsts autoceļu, kuri šķērso novadu, ir galvenās vai reģionālās nozīmes ceļi, t.i. kalpo savienojumu nodrošināšanai starp ārpus novada teritorijas esošajiem attīstības centriem, kas apliecina Daugavpils novada tranzīttelpas lomu Latvijas kartes mērogā. No starptautiskās tranzīta kravu pārvadājumu un satiksmes intensitātes pozīcijas vietējiem valsts autoceļiem un pašvaldības ceļiem nav tik liela nozīme, tomēr tie ir vitāli svarīgi mazāko attīstības centru sasniedzamībai.

Daugavpils novada teritorijā izvietoti vismaz 5 autoceļi, kuri ir svarīgi Latgales reģionam attīstības centru tīkla funkcionēšanas nodrošināšanai. Latgales reģionā vēl tikai Rēzeknes novada teritorijai ir tik pat liels svars Trans-Eiropas autoceļu tīklā, kā Daugavpils novadam. Daugavpils novada autoceļu tīkls piedāvā vienlaikus 4 stratēģiski svarīgus virzienus, t.i. 1) Baltkrievija, 2) Krievija, 3) Rietumeiropa (Lietuva, Polija utt.) un 4) valsts galvaspilsēta Rīga. Novadu šķērso 2 nacionālas un arī starptautiskas nozīmes autoceļi, t.i. A6 Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Pāternieki) un A13 Krievijas robeža (Grebņeva)-Rēzekne-Daugavpils-Lietuvas robeža (Medumi), kas ir Eiropas ceļu tīkla E 262 (Kauņa-Ukmerģe-Daugavpils-Rēzekne-Ostrova) daļa.

Liels maģistrālo virzienu daudzums paaugstina ceļu noslogotību. To ietekmē arī lielāko dienvidu Latgalē smilts/smiltis-grants („Elerne”) un kūdras atradņu („Nīcgale”, „Gerlaks”) izvietojums, aktīva meža izstrāde valsts mežos, reģionālā sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona funkcionēšana, piegādes apjomi lielpilsētai, liels, salīdzinot ar kaimiņu lauku teritorijām, uzņēmēju un zemnieku skaits. Tā rezultātā valsts autoceļu pašreizējs stāvoklis novada teritorijā ir ļoti bēdīgs, 85% pašvaldības autoceļu stāvoklis ir slikts, 35% no tiem – ļoti slikts. Ceļu tehniskā stāvokļa uzlabošana ir aktuāla novada nepieciešamība.

Novada teritorija ir visu Daugavpils pilsētas transporttīklu izvietojuma telpa, līdz ar ko šīs republikas nozīmes pilsētas attīstība tiešā veidā ir atkarīga no transporta infrastruktūras stāvokļa Daugavpils novada teritorijā. Transporta infrastruktūras attīstība novadā var uzlabot pilsētas iedzīvotāju dzīves apstākļus arī tiešā veidā. Novada teritorijā esošā brīva telpa var palīdzēt novirzīt no pilsētas tranzītkravas plūsmu un mazināt sastrēgumu ap Vienības tilta mežglu.

Novada teritorija ir bagāta ar gleznainām ainavām, daudzveidīgu reljefu, plašiem meža masīviem, atpūtai piemērotiem ezeriem, kultūrvērtību piepildīto lauku apbūvi un ar citām uzmanīgajām ceļotājām un aktīvas atpūtas cienītājiem pievilcīgajām niansēm. Tas padara novada telpu par piemērotu velotūrisma attīstībai, kurš iegūst arvien lielāku popularitāti arī vietējā sabiedrībā. Eiropas velosipēdu maršruts Nr.11 Nordkapa – Atēnas šķērso Latgales reģionu, t.sk.Daugavpils novadu, veidojot labu pamatu velotransporta infrastruktūras un jaunu maršrutu attīstībai. Pēdējo gadu projektu ietvaros novada teritorijā tika izveidoti daži veloceliņu posmi, ko var uzskatīt par starta ieguldījumu šīs jomas attīstībā.

Dzelzceļi

Novadu šķērso 5 VAS „Latvijas Dzelzceļš” dzelzceļa līnijas: Krustpils-Daugavpils, Rēzekne-Daugavpils, kā arī starptautiskas nozīmes dzelzceļa līnijas: Daugavpils-Indra-Valsts robeža, Daugavpils šķirotava-Kurcums-Valsts robeža, Valsts robeža-Eglaine-Daugavpils pas. Novada teritorijā pašlaik darbojas 3 stacijas – Līksnas stacija, Vaboles stacija, Nīcgales stacija. Noslogotākie dzelzceļa līnija ir Daugavpils-Krustpils, kurā kursē gan pasažieru, gan kravu vilcieni. Tie nodrošina labu satiksmi ar galvaspilsētu. Daugavpils-Indra-Valsts robeža, Daugavpils šķirotava-Kurcums-Valsts robeža, Valsts robeža-Eglaine-Daugavpils pas. līnijas ir būtiskas tranzīta kravu plūsmām uz Baltkrieviju un Lietuvu. Kā kravas transporta un tehniskās apkopes mezgls šajā virzienā darbojas Grīvas stacija. Pati stacija atrodas Daugavpils pilsētas pašvaldības teritorijā. Toties tai pieguļ plaša noliktavu teritorija, kura ir novada pašvaldības daļa un kura iekļauj arī muitas noliktavas. Tas ir labs atbalsta punkts uzņēmējiem, kuru darbība ir saistīta ar lielu kravu pārvadājumiem. Dzelzceļa koridori izvietoti paralēli galvenajiem autoceļiem, akcentējot Daugavpils kā svarīga mezgla punktu lomu un sniedz pozitīvus priekšnoteikumus loģistikas un citas uzņēmējdarbības attīstībai novadā, it īpaši piepilsētas zonā.

+VAS „Latvijas Dzelzceļš” plāno dzelzceļa infrastruktūras uzlabošanas pasākumus – dzelzceļa tīkla elektrifikācija un otra sliežu ceļa izbūve iecirknī Krustpils – Daugavpils

Gaisa ceļi

Pašlaik Daugavpils novadam tuvākā starptautiskā lidosta atrodas Rīgā (ap 250 km), kā arī Viļņā un Kauņā (Lietuva) (ap 200 km), kas ierobežo novada iedzīvotāju un uzņēmēju mobilitāti. Līdz 1990-tajiem gadiem lidlauki novada teritorijā bija vairāki dažāda mēroga lidlauki (Demenes, Kalkūnes, Līksnas, Naujenes un Višķu pagastā), veidojot labus priekšnoteikumus mazās aviācijas attīstībai novada teritorijā sadarbībā ar citām Latvijas un ārzemju pašvaldībām. Lidojumiem pašlaik tiek izmantotas divu lidlauku teritorijas - lidlauka „Grīva” (Kalkūnes pagasts) un lidlauka „Daugavpils” (Naujenes pagasts).

Lidlauks „Grīva” ir orientēts uz rekreācijas aktivitāšu piedāvājumu tūristiem un citiem interesentiem. Šo lidlauku jau ilgu gadu izmanto vietējais izpletņlēcēju klubs. Ņemot vērā esošo pieprasījumu un esošās tradīcijas, ir plānots te izveidot mazās aviācijas pilotu skolu. Ar Grīvas lidlauka palīdzību ir iespējams veikt arī šādus uzdevumus: elektrolīniju, komunikāciju objektu un platību novērošana no gaisa, t.sk.vietās, kur ir apgrūtināta pārvietošanās ar zemes transportu, objektu un lauku fotografēšana, cilvēku meklēšana, meža ugunsgrēka noteikšana, ezeru un zivju audzētavu periodiska apskatīšana, meža masīvu novērošana u.c..

Lidosta „Daugavpils” atrodas uz Daugavpils pilsētas pašvaldībai piederošajā zemē komerciāli izdevīgajā vietā, t.i. pie autotransporta koridora A13, kurš ir daļa no Eiropas ceļa E262 Varšava- Sanktpēterburga, un A6 Rīga - Daugavpils - Krāslava-Baltkrievijas robeža (Paternieki). Netālu iet dzelzceļa līnijas Rīga – Daugavpils-Indra. Pašlaik ir uzsākts darbs pie nacionālās lidostas attīstīšanas projekta. Lidosta varētu kalpot reģiona pieejamības sliekšņu mazināšanai – gan galvaspilsētai un tās ekonomiskajam struktūrām, gan citu valstu attīstības centriem. Paredzēts, ka lidosta nodrošinās regulāru avio satiksmi ar dažādām valstīm. Potenciālie virzieni ir Maskava, Sanktpēterburga, Kijeva, Minska, Tallina, Viļņa, Varšava,

Skandināvijas valstis un Īrija. Pie lidostas izvietotājs Lociku ciems (Naujenes pagasts) varētu specializēties uz dažādu ar lidostas darbības specifiku saistīto pakalpojumu piedāvājuma attīstības, veidojot divu pašvaldību veiksmīgas sadarbības piemēru.

Ūdensceļi

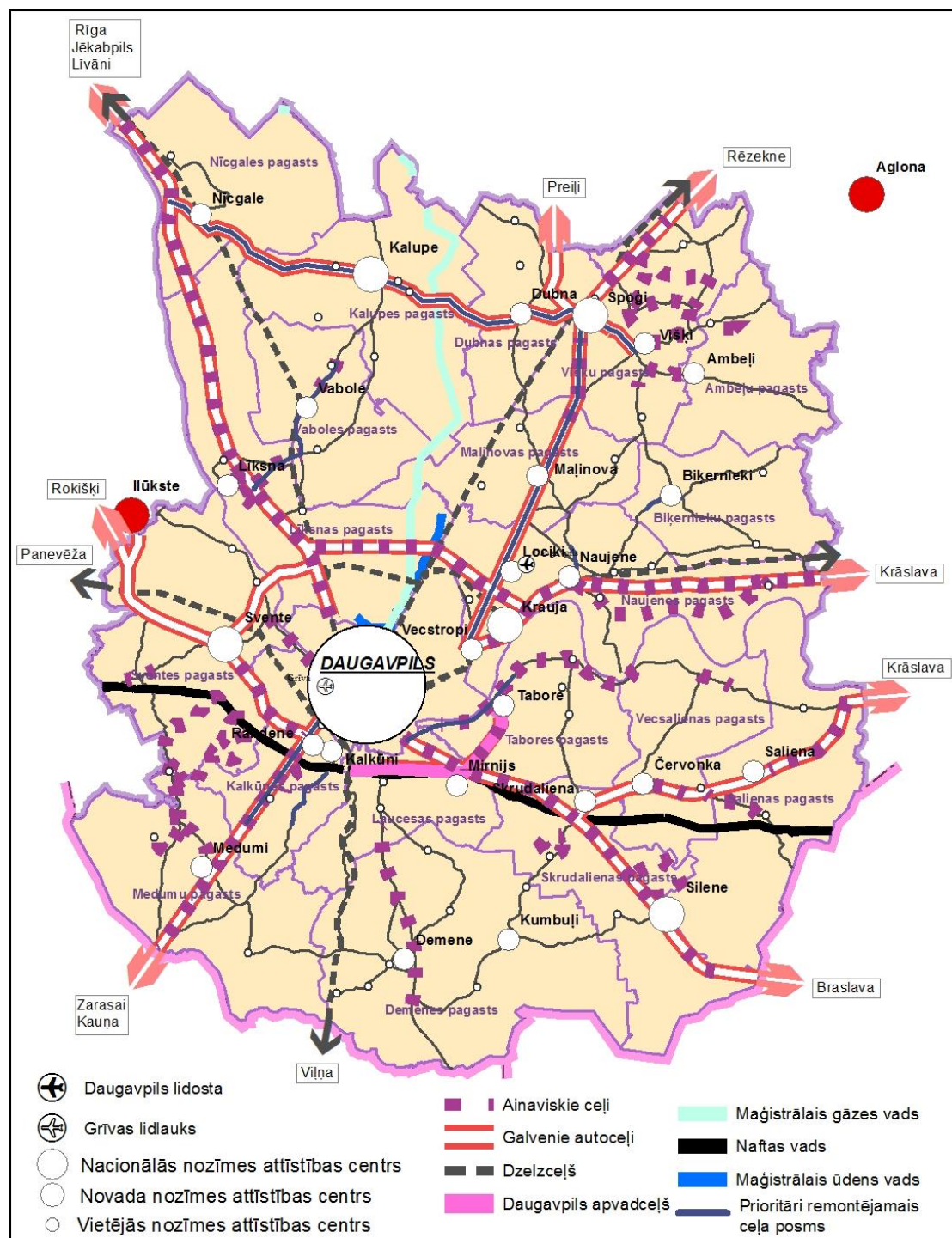
Pēc hidroelektrostaciju kaskādes uzbūvēšanas Daugava, kura šķērso novada teritoriju, zaudēja savu maģistrālā ūdensceļa funkciju. Pašlaik kuģošanai pa Daugavu ir vairāki šķērslī: pēdējo gadu noturīgi īpaši zems ūdens līmenis vasaras sezonā, neizpētīta upes gultne, pietāšanās vietu būvniecībā jāņem vērā izteiktas ūdens līmeņa svārstības Daugavas mainīga režīma dēļ, ļoti maz vietu, kur ir organizēta piekļuve Daugavai, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanas nosacījumi, u.c. Pašlaik uz Daugavas novada teritorijā nav ne vienas atbilstoši iekārtotas publiskās mazās ostas vai cita veida ūdens transporta būves. Bet ūdenstūristu plūsma un pieprasījums pēc ūdens aktivitātēm pakāpeniski pieaug, pavērot plašas sadarbības iespējas gan ar kaimiņu pašvaldībām, gan pārrobežu līmenī.

VADLĪNIJAS TRANSPORTA ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

1. Lai pilnvērtīgi izmantotu Daugavpils novada novietojuma izdevīgumu un tranzīta attīstības iespējas, veicināt sabalansēta multimodāla transporta infrastruktūras modeļa izveidošanu novada teritorijā, vienojot auto-, dzelzceļa, gaisa, ūdens un velo- transportu;
2. Nodrošināt novada apdzīvoto teritoriju, ražošanas, pakalpojumu u.c. dzīves norisei svarīgu novada objektu sasniedzamību pa labas kvalitātes autoceļiem;
3. Uzskatīt par prioritāro šādu valsts autoceļu stāvokļa uzlabošanu: A13 Krievijas robeža-Rēzkenes-Daugavpils-Lietuvas robeža (posmi Stropi-Špoģi, Daugavpils-Medumi); A6 Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Patarnieki), P64 Višķi-Nīcgale, P68 Daugavpils-Skrudaliena-Baltkrievijas robeža (Silene), P69 Skrudaliena-Kaplava-Krāslava, V673 Daugavpils-Elerne-Lielborne, V678 Līkna-Kalupe-Upmale-Rožupe, V687 Vecpils-Bīķernieki-Bramanišķi, V686 Naujenes skola-Maļinova, V695 Daugavpils-Birkinēļi-Smeline, kā arī tiltu remontu Šaltupē (A6 Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža), Laucēsē (V694 Daugavpils-Smiltene-Bratanišķi), Kumpotā (V693 Demene-Caunes-Medumi);
4. Uzskatīt par nozīmīgu Latgales reģiona dienvidu daļas turpmākas attīstības veicināšanai autoceļa A6 Rīga—Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Patarnieki) Līksnas pagasta posmā saglabāšanu kā valsts galveno četru joslu autoceļu;
5. Izvēloties remontam prioritāros ceļa posmus, ņemt vērā, ka novada ceļu stāvoklis un piekļūšanas posma esamība ir aktuāla:
 - 5.1. kā savienojums ar attīstības centriem, t.sk. ar Daugavpils pilsētu, ar Rīgu, ar Baltkrievijas, Krievijas un Lietuvas pierobežas centriem;
 - 5.2. kā savienojumi ar dzelzceļu un lidlaukiem;
 - 5.3. vietās, kur notiek intensīva mežsaimniecība, derīgo izejumu ieguve, ražošana, lauksaimnieciskā darbība;
 - 5.4. novada rekreācijas, tūrisma un citu publisko objektu/teritoriju sasniedzamībai;
 - 5.5. skolnieku un citu pasažieru pārvadājumu maršrutu izvēlei;

6. Veicināt loģistikas nozares attīstību novada teritorijā, par prioritārajām nosakot piepilsētas un valsts pierobežas zonas teritorijas;
7. Paredzēt labiekārtotu stāvlaukumu veidošanu pie maģistrālajiem autoceļiem un valsts robežas tuvumā, veicinot ērti pieejamu ēdināšanas, atpūtas un informācijas ieguves pakalpojumu sniegšanu autoceļu lietotājiem, it īpaši tranzītkravu pārvadātājiem;
8. Izveidot labiekārtotus stāvlaukumus pie populārajiem rekreācijas un tūrisma objektiem novada teritorijā – Sventes ezers (Sventes un Kalkūnes pagasts), Dinaburgas pilsdrupas (Naujenes pagasts), Luknas ezers (Višķu un Ambeļu pagasts), u.c.;
9. Ņemot vērā lauksaimniecības nozīmīgu lomu novada ekonomikā, kā arī ievērojamu zemnieku saimniecību sadrumstalotību, tiek tiek pēc pašvaldības grants seguma ceļu fonda saglabāšanas un vajadzības gadījumā palielināšanas aktīvas lauksaimnieciskās darbības vietās, jo tas ir vislabāk piemērots intensīvai pārvietošanai pa ceļiem ar lauksaimniecības transportu;
10. Pievērst uzmanību ielu stāvokļa sakārtošanai, jo ielas ir viens no svarīgiem ciemu pievilcības un drošas dzīves vides faktoriem;
11. Sadarboties ar Daugavpils pilsētas pašvaldību Daugavpils pilsētas kreisā krasta apvedceļu būvniecības projektu realizācijā;
12. Sadarboties ar Daugavpils pilsētas pašvaldību jauna tilta būvniecībā pāri Daugavai un izpētīt, vai novada teritorijā ir ekonomiski un funkcionāli efektīva vieta, kur šis jauns ceļa infrastruktūras objekts neradītu nevēlamo ietekmi uz esošajām publiskajām un dzīvojamajām teritorijām, kā arī uz aizsargājamajiem dabas vērtībām;
13. Atbalstīt elektrotransporta (elektromobiļu, elektrovelosipēdu) uzlādes, nomas un tehniskās apkopes staciju veidošanu;
14. Veicināt sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamību, pielāgojot maršrutu un reisu laika izvēli faktiskām vajadzībām, nodrošinot optimālas pārvietošanās iespējas novada iedzīvotājiem, uzņēmējiem un tūristiem;
15. Izstrādāt novada teritorijai velomaršrutu un velotransporta infrastruktūras attīstības plānu, balstoties uz savienojamību ar cita transporta infrastruktūras mezgliem un ar jau esošo velotransporta infrastruktūru gan Daugavpils novadā, gan kaimiņu pašvaldībās, kā arī uzsākt tā realizāciju;
16. Kopā ar Daugavpils pilsētas pašvaldību izstrādāt pilsētas veloceļu turpinājuma posmus novada piepilsētas teritorijā pilsētnieku aktīvas atpūtas nodrošināšanai un videi draudzīga pārvietošanas veida popularizēšanai;
17. Sekmēt koku un/vai krūmu stādījumu joslu ierīkošanu un/vai saglabāšanu gar valsts galvenajiem un reģionālajiem autoceļiem, kā arī teritorijās, kur rūpnieciskā apbūve robežojas ar dzīvojamo un publisko apbūvi;
18. Sekmēt pārvadājumu maršrutu, ceļu un ielu tīklu plānošanu, lai mazinātu transporta negatīvo ietekmi uz dzīvojamām teritorijām;
19. Atbalstīt dzelzceļa transporta modernizāciju, kas veicinātu pasažieru un kravas pārvadājumu plūsmas palielināšanu un dzelzceļa pakalpojumu plašāka izmantošanai novada teritorijā;
20. Atbalstīt dažāda veida aviotransporta pakalpojumu attīstību novada teritorijā, prioritāri izmantojot bijušā lidlauka „Grīva” un „Daugavpils” iespējas;
21. Sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām veicināt Daugavpils pilsētas videi un aizsargājamajām dabas vērtībām nekaitīga ūdenstransporta pakalpojumu piedāvājuma attīstību uz Daugavas;

22. Aktivizēt ūdenstūristu vajadzībām piemērotās infrastruktūras objektu izveidi Daugavas krastos un pie citiem populāriem ūdens objektiem.

13. attēls. Perspektīvā Daugavpils novada transporta un maģistrālo inženierkomunikāciju infrastruktūras telpiskā struktūra

3.3. Maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti

Novadu šķērso trīs 330 kV un vairākas 110 kV augstsprieguma līnijas, piedāvājot potenciālo iespēju energoietilpīgas ražošanas uzņēmumu izvietošanai novada teritorijā.

Maģistrālais gāzesvads, kas šķērso novadu, ir atzarojums no Jamalas-Eiropas gāzes vada Tveras apgabālā Krievijā uz Sanktpēterburgu, Pleskavu un tālāk uz Igauniju un Latviju. Austrumu-rietumu komponentes maģistrālā gāzes vada II līnija Rīga-Daugavpils (diametrs 500 mm) ir savienota ar Inčukalna pazemes gāzes glabātuvi. Ar dabasgāzi pašlaik apgādāti Līksnas, Naujenes un Nīcgales pagasts. Attīstot gāzes piegādes un sadales tīklu, ar dabasgāzi varētu apgādāt lielākās lauku apdzīvotās vietas, izmantot gāzi katlumājās, ražošanas objektos un mājāsaimniecībās.

Novada teritoriju šķērso arī naftas vads un naftas produktu vadi no Samāras (Krievijā) un Novopolockas (Baltkrievijā). Naftas vada caurlaides spēja ir 16 miljoni tonnu gadā. Naftas produktu vads ar caurlaides spēju 5 miljoni tonnu gadā uzbūvēts cieši paralēli naftas vadam. Šīs infrastruktūras nākotne lielā mērā ir atkarīga no Krievijas naftas tranzīta politikas.

Optiskā kabeļa trases un to attīstība novada teritorijā sniedz spēcīgu atbalstu augstas datu caurlaides spējas nodrošināšanai mājāsaimniecībām un uzņēmumiem.

Vairākas novada upes un grāvji ir daļa no valsts meliorācijas sistēmas, kura tīkls bagātīgi pārklāj novada teritoriju.

29 novada ciemos ir nodrošināta centralizēta ūdensapgādes un 27 ciemos – notekūdeņu sistēma, 8 ciemos ir centralizētā siltumapgāde un 4 ciemos – daļēji centralizētā.

Ar novadu ir tieši saistīts Daugavpils pilsētas maģistrālais ūdensvads, jo lielākās ūdensgūtnes, kuras izmanto Daugavpils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei, izvietotas novada teritorijā, t.i. saldūdens atradne “Vingri” (Līksnas pagasts), “Ziemeļi” (Līksnas pagasts) un „Kalkūni” (Kalkūnes pagasts).

VADLĪNIJAS MAĢISTRĀLIE INŽENIERKOMUNIKĀCIJU TĪKLU UN OBJEKTU ATTĪSTĪBAI UN PLĀNOŠANAI

1. Veicināt novada iedzīvotāju, uzņēmēju un tūristu pieejamību modernam, ekonomiskam ekspluatācijā, patērētāja vajadzībām atbilstošam, videi draudzīgam inženierkomunikāciju nodrošinājumam;
2. Sadarbojoties ar Daugavpils pilsētas pašvaldību, nodrošināt pazemes ūdens resursu aizsardzību un uzmanīgu ūdensapgādes risinājumu izvēli;
3. Veicināt meliorācijas tīklu rekonstrukcijas un uzlabošanas projektu realizāciju;
4. Atbalstīt siltumapgādes, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzlabošanu un modernizāciju vides aizsardzības prasību ievērošanai, publiskās infrastruktūras pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanai, to izmaksu samazināšanai;
5. Veicināt videi draudzīgas energoapgādes izmantošanu. Teritorijas plānojumā atrunāt atrunājot prasības alternatīvas energoapgādes objektu izvietošanai;
6. Atbalstīt gāzes apgādes infrastruktūras attīstību pieslēguma iespēju piedāvājuma paplašināšanai novada apdzīvotajām vietām, rūpnieciskajiem un publiskajiem objektiem;
7. Noteikt teritorijas plānojumā prasību inženierkomunikāciju tīklus un objektus izvietot pēc iespējas kompakti gar transporta trasēm, izvairoties no atsevišķu zemes vienību šķērsošanas un ainavu degradējošo objektu veidošanas;
8. Veicināt ražošanas objektu nodrošinājumu ar to funkcionēšanai nepieciešamo elektroenerģijas jaudu;

9. Veicināt līdzvērtīgu pieeju mūsdienīgiem telekomunikāciju pakalpojumiem visā novada teritorijā.

3.4. Dabas teritoriju telpiskā struktūra

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (turpmāk tekstā - LIZ) aizņem 48% no Daugavpils novada kopplatības. Pagastos LIZ īpatsvars svārstās no 65% (Laucesas pagastā) līdz 32% no pagasta platības (Sventes pagastā). Pārsvārā tā tiek izmantota lauksaimniecībā un pārsvārā tā ir aramzeme. Liels īpatsvars mežu (21%) un krūmāju (4%) lauksaimnieciskai lietošanai paredzētajās zemēs liecina par nepietiekami intensīvu novada LIZ apstrādāšanu, kas veicina tās aizaugšanu. 48% no novada zemes ir meliorēta. Bet pašlaik daudzām platībām ir nepieciešama meliorācijas sistēmas renovācija, rekonstrukcija vai pat jaunas sistēmas izveidošana. Daugavpils novada augsnes neizceļas ar augstu kvalitāti salīdzinājumā ar citu Latvijas reģionu teritorijām. Tomēr, kā rāda prakse, pie pārdomātās saimniekošanas tas netraucē novada zemniekiem gūt labu peļņu. Augsnes vērtības ziņā novada teritorija nav vienveidīga. Aptuveni 1/3 lauksaimniecībā izmantojamās zemes augsnes kvalitātes vidējais rādītājs atbilst V kvalitātes grupai (lauksaimniecībā izmantojamā zeme no 51 līdz 60 ballēm) un veido Latgales mērogā nozīmīgus auglīgu augšņu resursus. Pārējos gadījumos - IV kvalitātes grupai (lauksaimniecībā izmantojamā zeme no 41 līdz 50 ballēm). Saskaņā ar Daugavpils novada domes rīcībā esošajiem datiem vājākās augsnes ir Medumu pagastā, bet pašas bagātīgas ir palieņu augsnes Līksnas pagastā. Lielas pilsētas tuvums ietekmēja stipru zemes sadrumstalotību, salīdzinot ar citām Latgales reģiona lauku pašvaldībās. 10 novada pagastos lauku apsaimniekošanu ierobežo latvāņu audzes, kuras ar laiku kļūst arvien plašākas. Višķu un Biķernieku pagastos tās jau aizņem 0,25-2,16% no pagasta platības.

Meži

Mežs aizņem vairāk nekā 1/3 (36%) no novada teritorijas kopplatības. Uz 2015.gada sākumu meža kopplatība sastādīja 2,3 ha uz katru Daugavpils novada iedzīvotāju, nosakot augstu mežsaimniecības nozares nozīmi novada ekonomikā. Pārsvārā tie ir skuju koku meži. Meža masīvi nevienmērīgi noklāj novada teritoriju – no 12% Višķu pagastā līdz vairāk nekā 50% Līksnas un Salienas pagastā. 56% no novada mežu kopplatības pārvalda AS „Latvijas valsts meži”. Liels valsts mežu īpatsvars Daugavpils novadā ir būtiska novada priekšrocība, jo tas ievērojami palielina publisko teritoriju daudzumu un paplašina relaksācijas iespējas novadā. Lielas mežu platības palīdz samazināt Daugavpils un Ilūkstes pilsētas negatīvo ietekmi uz vidi, kā arī nodrošina aktīvu pilsētnieku plūsmu uz novadu. Bagātīgus novada publisko mežu resursus papildina arī Daugavpils novada pašvaldības īpašumā esošās meža zemes - lai nodrošinātu palīdzību savu iedzīvotāju materiālajai labklājībai (malka, kokmateriāli), kā arī novada dzīves vides uzlabošanai (publiskās atpūtas vietas). Brīva pieejamība novada dabas teritorijām pozitīvi ietekmē arī tūristu plūsmu. Daugavpils novada teritorijā samērā daudz īpaši aizsargājamo meža iecirkņu, kuriem ir noteikti mežsaimnieciskas darbības ierobežojumi. 68% no tiem atrodas

valsts mežu teritorijā. Bet meža zemes, kur mežsaimnieciskā darbība ir aizliegta, aizņem tikai 0,07% no privāto meža zemju kopplatības.

Ūdens

Daugavpils novadā ir pārstāvēti 11 upju ūdensobjekti, kuru galvenā hidroloģiskā režīma raksturīgākā īpatnība ir augsti un ilgstoši pali. Sezonālajam riskam tiek pakļautas aptuveni 1800 saimniecības. Plūdu dēļ tiek ierobežota darbības iespējas plašās upju krasta teritorijās. Novada teritoriju šķērso 2 upes, kurām ir publisko ūdensteču statuss. Tās ir Daugava un Dubna. Daugavpils novada ezerainība nav liela (2,7%) salīdzinot ar dažām citām Latgales reģiona pašvaldībām. Novada teritorijā izvietojas 189 ezeri, no kuriem 13 ir lielāki par 100 hektāriem. 24 ezeriem ir noteikts publisko ūdeņu statuss un vairums no tiem ir iecienītākās vasaras atpūtas vietas gan vietējiem iedzīvotājiem, gan pilsētniekiem. Tomēr atbilstoši normatīvo aktu prasībām labiekārtoto publisko peldvietu novada teritorijā nav. Ezeru krasti ir pieprasītākā vieta „otrā mājokļa” būvēšanai un ar vien aktīvāk tiek izmantota tūrisma un atpūtas pakalpojumu piedāvājumam. Latvijas likumdošana aizliedz hidroelektrostaciju būvniecību uz 6 upēm, kuras šķērso Daugavpils novada teritoriju, - Borne, Dubna, Līksna, Laucesa, Poguļanka, Tartaks. Novada ezeros un upēs bagātīgi pārstāvēts sapropelis, smilts, grants. Bet intensīvu ūdens objektu izmantošanu ierobežo tas, ka to vairums ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Purvi

Purvi aizņem 2% no novada teritorijas un ir tā vērtība – kā medību lauki, kā kūdras atradnes (lielākie purvi, kur pašlaik notiek kūdras izrāde ir Nīcgales purvs un Gerlaka purvs), kā aizsargājamo dabas vērtību saglabāšanas teritorijas (Tīrās sūnas purvs).

Īpaši aizsargājamās dabas un kultūras teritorijas

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk teksta - ĪADT) aizņem ¼ novada platības. Te atrodas 3 ainavu apvidi, 4 dabas parki, 7 dabas liegumi un 107 dabas pieminekļi (ieskaitot dižkokus). Gandrīz visas novadā esošās ĪADT, izņemot dažus dabas pieminekļus, ir Eiropas nozīmes aizsargājamās teritorijas NATURA 2000. Aizsargājamo ainavu apvidus „Augšdaugava” ir iekļauta UNESCO Pasaules dabas un kultūras pieminekļu Latvijas nacionālajā sarakstā.

Spēkā esošs dabas aizsardzības plāns ir 5 novada ĪADT: dabas parkam „Daugavas loki”, aizsargājamo ainavu apvidum „Nīcgaļu meži”, aizsargājamo ainavu apvidum „Augšzeme”, dabas liegumam „Ļubasts” un dabas liegumam „Ilgas”. Dabas aizsardzības plānu izstrādāšanas veicināšana pārējām aizsargājamajām teritorijām palīdzētu panākt līdzsvaru starp dabas vērtību saglabāšanas režīmu un cilvēku aktivitātēm.

Novadā esošās ĪADT aizsargā dažādas vērtības – gan reto dzīvnieku un augu sugas, gan īpašus dendroloģiskos stādījumus, gan unikālus ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos dabas veidojumus, utt. Bet gandrīz visās teritorijās aizsargājamā vērtība ir ainava. Tas lielā mērā izskaidro šo teritoriju pievilcīgumu un ir spēcīgs

potenciāls atpūtas un tūrisma nozares attīstībai. Valsts aizsardzībā esošās ainaviskas vērtības papildina gleznainās ainavas citur novadā – pārsvarā gar autoceļiem un pie ezeriem. Daļa novadā esošo autoceļu posmu atzīta par Latgales reģionam nozīmīgiem ainaviskiem ceļiem.

Lielās novada aizsargājamās dabas teritorijas veidojās dabai un cilvēkam gadsimtiem mijiedarbojoties, līdz ar ko kultūras mantojuma objekti arī ir daļa no šajās teritorijās aizsargājamajām vērtībām. Kopumā visa novada teritorija piesātināta ar tajā dzīvojošo cilvēku garīgās darbības liecībām, kas piešķir novadam īpašu vērtību un atpazīstamību. Daugavpils novads lepojas ar savu lomu latgaliešu kultūras tradīciju saglabāšanā. Tomēr novada kultūras mantojumam raksturīga starpkultūru tradīciju faktoru ietekme, kas lielā mērā ir tieši Daugavpils novada unikalitāte. Daugavpils novadā atrodas 73 nekustamie kultūras pieminekļi, no kuriem 52 ir valsts nozīmes, bet 21 – vietējās nozīmes kultūras pieminekļi. Vēl ir 209 novada aizsargājamie kultūras mantojuma objekti, kurus Daugavpils novada pašvaldība izcēla saglabāšanai savā teritorijā un kuri kopā ar kultūras pieminekļiem veido īpatnējo novada ainavas raksturu, kalpo jaunai paaudzei par pirmo ābeci dzīves vērtību apgūšanai un ir pamats tūrisma produktu veidošanai.

Latvijas mērogā no novada ĪADT visvairāk ir atpazīstams dabas parks „Daugavas loki”, lielā mērā pateicoties neordinārai dibināšanas vēsturei, ikgadējam starptautiskajam tautas mākslas festivālam „Augšdaugava”, vecticībnieku kultūrmantojuma krātuvei Slutišķu sādžai un labiekārtotu publisko vietu esamību. Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam tas ir iekļaus TOP 7 galamērķu sarakstā un aktīvi tiek pozicionēts kā viens no Latgales reģiona brendiem un vienkopus ar Nīcgales lielo akmeni un citiem novada kultūras mantojuma objektiem iekļauts vairākos tūrisma maršrutos, t.sk. velotūristiem.

Ainaviskas novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas augsti vērtējas starp lielpilsētas iedzīvotājiem un ārējiem investoriem arī kā mājokļa vieta.

VADLĪNIJAS DABAS TERITORIJU IZMANTOŠANAI

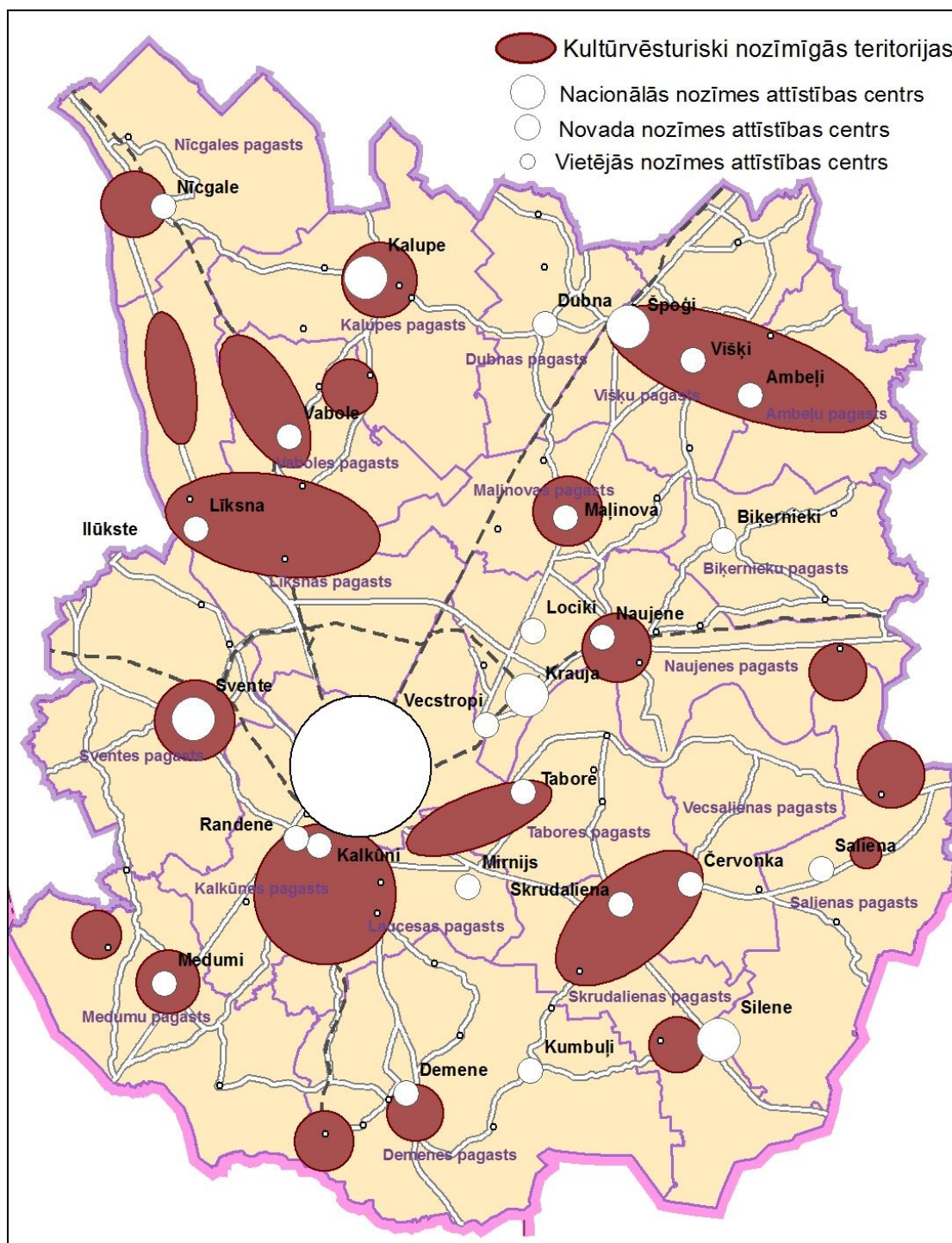
1. Par prioritāti uzskatāma visa veida lauksaimnieciskā darbība - augkopība, dārzenkopība, augļu un ogu audzēšana, lopkopība, bioloģisko lauksaimniecību, zivsaimniecību, netradicionālo lauksaimniecību (sēņu, dzērveņu, ārstniecības augu, slieku, vēžu, gliemežu, paipalu audzēšana utt.), lauksaimniecības produktu pārstrāde, u.c.;
2. Atbalstīt lauksaimniecības pētniecības un tehniskā atbalsta iestāžu veidošanu, bet neatbalstīt ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanu;
3. Teritorijas plānojumā noteikt nosacījumus lauksaimniecības un meža zemes sadrumstalotības mazināšanai;
4. Izmantojot teritorijas plānojumu, sekmēt īpaši auglīgas novada lauksaimniecībā izmantojamās zemes saglabāšanu;
5. Atbalstīt lauksaimniecības zemes daudzveidīgu izmantošanu nelauksaimnieciskai darbībai (tūrisms, vispārīgās ražošanas objekts, derīgo izrakteņu ieguve, u.c.), ciktāl tas neapdraud lauksaimniecības nozares attīstību;
6. Veicināt apstrādātās, koptas lauku zemes platību palielināšanu un nesankcionētās dabīgās apmežošanas procesu mazināšanu;
7. Atbalstīt pasākumus zemes resursu kvalitātes uzlabošanai - augsnes piesārņojuma, latvāņu platību un citu zemi degradējošu faktoru ietekmes mazināšana, utt.;

8. Racionālai ilgtspējīgai un daudzveidīgai novada dabas resursu izmantošanai veicināt līdzsvara pastāvēšanu starp lauksaimniecību, mežsaimniecību un derīgo izrakteņu ieguvu.
9. Veicināt ilgtspējīgu meža resursu apsaimniekošanu;
10. Atļaut mazvērtīgo lauksaimniecības teritoriju apmežošanu teritorijas plānojumā noteiktajā kārtībā;
11. Atļaut meža zemēs kūdras, smilts, smilts-grants ieguvu mežsaimnieciskās nozares attīstību neapdraudējošajos apjomos un veidos;
12. Ar teritorijas plānojuma palīdzību aizsargāt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ainaviskās vērtības, izvērtējot pieļaujamības iespēju veikt derīgo izrakteņu ieguvu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ainaviskajos apvidos;
13. Veicināt meža nekoksnes vērtību intensīvu un inovatīvu izmantošanu (savvaļas ogas, rieksti, sēnes, ārstniecības augi, koku zālenis, medījumi u.c.) izmantošanu;
14. Veicināt kokapstrādes nozari, kas paaugstina meža produkcijas pievienoto vērtību;
15. Atļaut meža zemes izmantošanu tūrisma, rekreācijas, mājokļa, derīgo izrakteņu ieguvei ciktāl tas neapdraud meža ekosistēmas pastāvēšanu;
16. Veicināt intensīvāku meža izmantošanu kā rekreācijas telpu vietējiem iedzīvotājiem, pilsētniekiem, tūristiem – veidot mežaparkus un parkus utt. ;
17. Atbalstīt pasākumus mežu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai;
18. Ūdeņu teritorijās atļaut derīgo izrakteņu ieguvu, cik tālu tā netraucē galvenās izmantošanas realizācijai un nekļūst par šķērslī ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai;
19. Veicināt plašu un labiekārtotu publisko atpūtas vietu veidošanu pie novada ūdens objektiem;
20. Veicināt piekļūšanas saglabāšanu līdz publiskiem ūdeņiem un publisko atpūtas vietu esamību pie tām;
21. Atbalstīt ūdens piekrastes zonas tīrīšanas un citu pasākumus ezeru aizaugšanas mazināšanai, ja vien tie nav pretrunā ar dabas aizsardzības nosacījumiem;
22. Ar teritorijas plānojuma palīdzību mazināt apbūves ietekmi uz ūdens objekta eko-sistemu;
23. Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un to kvalitātes saglabāšanu;
24. Nepieļaut tādu objektu būvniecību un ekspluatāciju, kas var negatīvi ietekmēt normatīvajos aktos noteiktos ūdens kvalitātes mērķus;
25. Sekmēt tam, lai ūdenstilpju un ūdensteču piekrastes īpašnieki (valdītājiem) rūpētos par to, lai netiktu pieļauta piekrastes teritorijas pārekspluatācija rekreatīviem mērķiem un nepieaugtu antropogēnā noslodze, lai netiktu pieļauta zivju resursu pārekspluatācija un lai nepieļautu ezera aizaugšanas veicināšanu;
26. Aktivizēt zivsaimniecības darbību novada teritorijā;
27. Panākt efektīvāku, bet ilgtspējīgu aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu galvenokārt kā sabiedrības atpūtai un tūrismam piemērotu vidi;
28. Veicināt ūdeņu stāvokļa kvalitātes uzlabošanu Liksnas upē, Lielais Kalupes ezers (Kalupes pagasts), Mazais Kalupes ezers (Kalupes pagasts), Vīragnas ezers (Višķu pagasts, Dubnas pagasts), Šēnheidas ezers (Skrudalienas pagasts);
29. Sekmēt plūdu riska mazināšanu novada teritorijā;

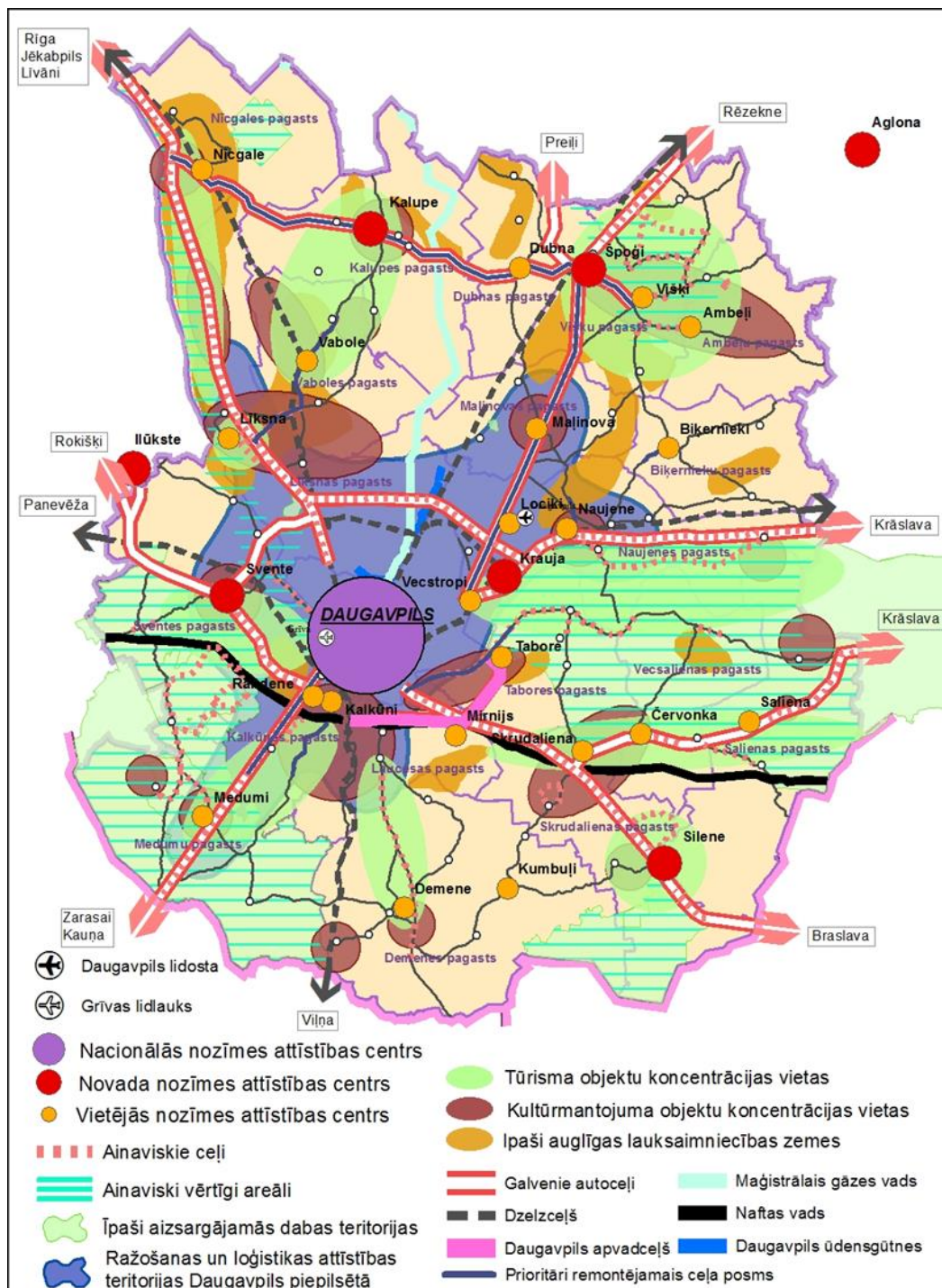
30. Veicinās ezeru ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu/plānu izstrādi;
31. Veicināt novada ainavu daudzveidības, rakstura un kultūrvēsturiskās identitātes saglabāšanu;
32. Atbalstīt ainavu kopšanas pasākumus;
33. Veicināt rekreācijas vietu ierīkošanu un tūrisma produktu veidošanu novada ainavu popularizēšanai, neizjaucot to vērtību;
34. Nepieļaut darbību vai apbūvi, kura mazina vietas ainavisko vērtību;
35. Sekmēt degradēto, pamesto, aizaugušo teritoriju sakopšanu, teritoriju un revitalizāciju, reģenerējot degradētās teritorijas
36. Derīgo izrakteņu ieguvei jābūt racionālai, neapdraudēt citas vietas izmantošanas, atbilstošai vides aizsardzības prasībām, pēc ieguves pabeigšanas atstājot rekultivēto teritoriju;
37. Veicināt derīgo izrakteņu ieguves apvienošanu ar augstas pievienotas vērtības produktu ražošanu;
38. Veicināt novada materiālā kultūras mantojuma saglabāšanu, atjaunošanu un popularizēšanu, it īpaši atbalstot aizsargājamo būvju funkcionālo izmantošanu (aizsardzības notikumu pieļaujamās rāmjos);
39. Veicināt vēsturisko parku teritoriju atjaunošanu un izmantošanu kā publisko ārtelpu;
40. Veicināt jaunu, inovatīvu tūrisma produktu radīšanu, kas popularizē vai apsaimnieko aizsargājamās kultūras mantojuma objektus;
41. Veicināt komplekso, plānveidīgu un integrēto tūrisma infrastruktūras attīstību novada teritorijā;
42. Atbalstīt tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstību un labas piekļūšanas apstākļu nodrošināšanu.

14. attēls. Daugavpils novada ainaviski vērtīgas teritorijas

15. attēls. Daugavpils novada kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas

16. attēls. Vēlamā Daugavpils novada teritorijas telpiskā struktūra

IV STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Ilgtermiņīgas attīstības stratēģijas ieviešanas instruments ir novada teritorijas plānojums un attīstības programma, kuri ir saskaņoti ar stratēģijā nosprausto ilgtermiņa attīstības stratēģisko mērķi. Attīstības stratēģijā tiek noteikti ilgtermiņā sasniedzamie rezultātīvie rādītāji, kas raksturo sociāli ekonomisko situāciju Daugavpils novadā kopumā un kalpo stratēģiskā mērķa īstenošanas rezultātu vērtēšanai. Lai nodrošinātu regulāru Attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzību, reizi gadā vienlaikus ar gada publiskā pārskata izstrādi novada pašvaldība izstrādā ikgadējo *uzraudzības ziņojumu*, kurā apkopo un izvērtē sasniegtos rezultātīvos rādītājus. Reizi trīs gados uzraudzības ziņojumi tiek papildināti ar *pārskatu* par Daugavpils novada telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu.

7.tabula. Daugavpils novada attīstības rādītāji

Rādītājs	Bāzes gads	Ilgtermiņā sasniedzamais rezultāts 2030	Informācijas avots
Iedzīvotāju skaits	25 499 (01.01.2015.)	Pieaug ↑	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Demogrāfiskā slodze	601 (2014.)	Samazinās ↓	Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvalde
Bezdarba līmenis	11,8% (01.01.2015.)	Samazinās ↓	Nodarbinātības valsts aģentūra
Attīstības līmeņa indekss	0,877 (2013.)	Pieaug ↑	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
Dabiskais pieaugums	-277 (2013.)	Pozitīvs (+)	Latvijas Republikas Centrālās statistikas Pārvalde
Izglītojamo skaits vispārējās izglītības iestādēs	1 532 (2014./2015.m.g.)	Pieaug ↑	Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija
Ekonomiski aktīvo vienību skaits (uz 1000 iedz.)	50 (2013.)	Pieaug ↑	Latvijas Republikas Centrālās statistikas

			pārvalde
Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo	-220 (2013.)	Pozitīvs (+)	Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvalde
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju	265 (2014.)	Pieaug↑	Daugavpils novada dome, Valsts kase

Daugavpils novada domes priekšsēdētāja

Janīna Jalinska